

m, ámbár az ilyesmi próbálkozott.

esse Chajinot a bucsu... Kreindel Tsarne... a újból Buczacza és... a a taizmán, hogy... na ki belőle egy szál... otmaradt és ha az... huzta, akkor pedig... visszatérhessen hozzá... vette a vászon mara... e. Most már el tudjuk... nyit az ő keszervél:... nap után a vásznat... ki szemét a remény... első szára kerül a... lig Menasse Chajim... e hogyan dobogott a... miként fogyatkoznak... tak gondolatai, ami... kiszakította és ho... odott lába, miglen... toisót és hogyan un... p nap után inkább a... látnia kellett, hogy... raménye és kétsége... urát, Menasse Chaji... láthatja-e. Szomor... szemlélődök, ha van... k Kreindel Tsarne... edig igazán feláldozta... áldassék élete és re... sialkozott.

atjukk.)

k

legyeshalom—Buda... k—Biharkeresztes—... és Kötégyanban fel... exposituraink utján... kötése mellett

5 napi

ál Ó-és Uj-Románia... ébe vagy vi-sza da... vagonrakomány... vállalunk

erek. Központ Cluj... kok Wien I. Roiten... a-Mare Rimanóci-u... part. 2761

sa A.

tos és villamoserő á... nja mindenféle gép... gyárak, mulmok és... ét, bővítést, javítá... lálja. Javító műhely... LOZSVÁR, 1288... riei 99. sz.

itett ürmértékek

gyártása 1296

LD JAKAB

ndezett gyárban

reztetők be. Ugyanott

ékek kaphatók. Cluj,

Széchenyi-tér) 13. sz.

den, lámpaárut,

retben, és csiszolt üveg...

at reklámról szonai

1262

er Testvérek

Plata A. Viteazul

39 Telef. 9-54.

En-detail!

s Jenő

bot) Fötér 4.

övet, selyem, ka-

divatujdonságai

keztek.

Olcso árak!

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
Pop. - Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Főber osztály 455
N. Sz. 538

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 70. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 28.

1922. március 28. Kedd

Pesszimista világ

— Külpolitika figyelő —

Már csak napok vannak hátra és Genuából valóság lesz. De mit hoz ez a valóság Európának? Mig Cannesben tanácskoztak, Genua felé nézve a reménység. A kibontakozás, az új élet, a termelés és fogyasztás kiigénylődése, életképtelen népek életlehetősége reményével biztatott. Azóta azonban sok történt. Lloyd George, akinek okos belátása lobbanította életre Genuát, inog és Anglia külső válságain kívül a belső válságokkal viaskodik. El fog menni Genuába, de az ő jelenléte már nem fog olyan erőt, olyan energiát képviselni, amilyen a monumentális terv keresztülviteléhez szükséges. És ha ott is lesz és maga mellett érzi Olaszországot, ott lesznek a gáncsvetők is, a bizalmatlankodók és a reményüket veszítették. Amerika hiányozni fog és hogyan épüljön fel Európa Amerika nélkül. Genuából valóság lesz, de a konferencia valósága még nem a tervek, a konszolidáció, az építés valósága. Mert mit visznek oda az európai országok küldöttjei? Velük megy a pesszimizmus, amely már nem tud hinni, velük megy a kishitűség. És hol van az a régi Lloyd George, aki szuggerrálni tudta az akaratot és a teremést.

Lloyd George ellenségei attól tartanak, hogy az angol miniszterelnök a népszerűtlenségéből Genuán keresztül ismét kimagasló és ismét olyan politikai glóriához jut, amely helyzetét megerősíti. Szeretnék tehát, ha Lloyd George nem menne Genuába. De Lloyd George ragaszkodik ehhez, mert nemcsak politikai karrierje van most már a serpenyőben, hanem ott van egy nagy politikai elgondolás is. Lloyd George bukásától vagy maradásától nemcsak az angol politika iránya függ, hanem attól függ, ad-e valamit Genua abból, amit ígért. Lloyd George neve összeforrott Genuával és ha az egyik bukik, bukik a másik is. Genua bukása pedig azt jelenti, hogy Európa továbbra is zavarban tengődik, hogy Európa továbbra is szűkül és a pusztulás örvénye felé tart a nagy európai kultúra.

Lloyd George tehát el fog menni. De csak akkor megy, ha az angol parlament bizalmat szavaz. Az alsóházban a pártvezérek most tanácskoznak a bizalom felett. A bizalmi indítványt nagy gondnal szövegezik meg és ebben a gondosságban sokan a kormány gyöngeségét és a feltűnő nehézségeket látják. Lloyd George mégis bizalmat fogkapni. Mert most már nem is Lloyd Georgeról van szó és a Lloyd Georgeról adott bizalom nem is Lloyd Georgeról szól, hanem Genuáról. Angliában pedig mindenki tudja, nagyon jól tudják Lloyd George politikai ellenfelei is, hogy Európa egyik leghatalmasabb államának elölegzett bizalma nélkül Genua megbukott. De nemcsak azt tudják, tudják azt is, hogy Genua Európa stabilizálásán kívül Anglia nyugalmát jelenti és a nagy angol probléma: a munkanéliség problémájának megoldását. Hiszen ma heti kétmillió fontba kerül Angliának a munkanélküliség. Hová jut az államháztartás, ha a munkanélküliség nő, ahelyett hogy apadna. A z európai problémák összeakasztód-

nak a legnagyobb angol érdekekkel Angliának tehát cselekednie kell.

De hogyan teremtsen Genua, hogyan emelje ki Európát a szegénységből, a gazdasági zűrzavar hináriából, ha Genua elé az újabb zavarok felhői sokasodnak? Mi van a közeli Kelet problémájával, mit végeztek ebben az Európára nehezedő égető keleti kérdésben? Hónapokig tartó tanácskozások után kidolgoztak egy tervet, amelytől a két fél közül egyik sincs elragadtatva, a másik mégis elfogadja, a másik azonban tudni sem akar róla. A görög kormány elfogadta a szövetséges külügyminiszterek békejavaslatát, a görög nép ujjong, a kisázsiai keresztény lakosság azonban már fegyverkeznek, hogy a kiűritésre szánt területen ellentálljon a törököknek. Ha a törökök el is fogadják a külügyminiszterek javaslatát, Kis-ázsiaiban megismétlődne Felsőszilézia és Nyugatmagyarország guerrilla háboruja és a béke csak papirosokmány lenne és nem valóság. Pedig még hol van a béke? A közeli Keleten is mást akar Franciaország és mást akar Anglia. A külügyminiszterek előterjeszhetnek békejavaslatot, azt Törökország és Görögország ha akarja, egészében elfogadhatja, de a közeli Kelet békeje ezzel még nincsen megoldva. Revízió alá veszik a sevresi békét? Ha megteszik, talán megoldják a közeli Kelet néhány problémáját, de ott van akkor az új precedens, hogy a békeszerződés megváltoztatható.

De ez csak részletkérdés. Sokkal súlyosabb a német jóvátétel, amely Genua előtt döfi szíven Németországot. A jóvátételi bizottság legújabb jegyzéke fekszik a német kormány előtt. Erről a jegyzékről még sok tekintetben hiányosak a sajtóértéslései, magának a jegyzéknek a szövegezése is zavaros és kértelmű. Egy azonban világos belőle, hogy a jóvátételi bizottság újabb horribilis összegeket követel Németországtól, azonkívül követeli a garanciákat, amelyek újabb terheket rónak a német kormányra. Most hatvanmilliárd aranymárkát kellene Németországnak kipurcsálnia a német népből. Ahhoz azonban, hogy a nép adni tudjon, az kell, hogy legyen felesleges, már pedig amit tőle követelnek, az annál is több, mint amennyije van. Erre a hatvanmilliárdra nem lehet kényszerkölcson felvenni, ezt adókban kell felhajtani.

Dr. Sachs pénzügyminiszter jelentésében épen most állapítja meg, hogy a békeszerződés végrehajtására ebben az esztendőben a budgetnek százkilencvenkét és félmilliárdra van szüksége. Ez az összeg pedig csak növekedni fog. A jóvátételi bizottságjegyzéke a papírmárkát hetvenes kurzussal számítja át aranymárkára, ami azt jelenti, hogy Németország ez évi fizetnivalója a százkilencvenkét és félmilliárd, kétszázkilencvenkilenc és négytizedmilliárdra emelkedik. És mivel erre mindössze tizenhat és öt-tizedmilliárd fedezet van, még mindig kétszázszázötven és kilenc-tized milliárd fedezetlen.

A jóvátételi bizottság fizetési követelésein kívül egyéb követeléseket

is foglal jegyzékébe. Követeli, hogy a versaillesi szerződésben megállapított terheket fel kell venni a német birodalom költségvetésébe, követeli az államháztartás költségeinek leszállítását és a bevételek szaporítását. Ezekre rendszabályokat követel és ellenőrzési jogot a jóvátételi bizottság számára. Németországnak belföldi és külföldi kölcsönt kell felvennie és a német tőke menekülésének megakadályozására megfelelő rendszabályokat kell életbeléptetnie. Ez az új bomba Genua előtt érkeztet és bár ma még tagadják, lehet, hogy a német kormány összeomlását idézi elő. És akkor mit ér egész Genua? Hogyan akarnak Genuában építeni, ha az életképtelen és szegénységben tengődő országokat még Genua előtt mélyebb szegénységbe döntik? Mert itt van az éhhalállal küzdő Ausztria is, amelytől a békeszerződés elvette a nyersanyagát, tengerhez vezető utját, bevételi for-

rásait és államvagyonának legragyobb részét. Ez az ország csak azért nem halt eddig éhen, mert időről-időre a külföldi kölcsönök injekeioja tartja benne az életet. És most tőle is jóvátételt követelnek. Hatmilliárd aranymárkát kell Ausztriának és Magyarországnak fizetnie. Ez a hatmilliárd száztizmilliárd osztrák korona. Akár mennyi essék Ausztriára, miből fizesse?

Genuában néhány nap mulva összeülnek az európai országok képviselői. Tudnak-e majd segíteni ott, ahol a segítségre szükség van? Hiszen Genuában azoknak kellene a békét és a konszolidációt felépíteniük, akik még ma is, néhány nappal Genua előtt a megmemítés szellemében cselekszenek. Talán Oroszországot rendbehozzák, de rendbehozhatják-e Németországot és Ausztriát, amelyet az életlehetőség legutolsó reményétől fosztottak meg most, néhány nappal Genua előtt.

Németország nem fizethet kényszerkölcson formájában

Lesze-e német kormányválság? A jóvátételi bizottság feltételei elfogadhatatlanok. A tengerszorosok szabadsága. A francia-török titkoszerződés

Az Uj Kelet tudósítójától.

A külpolitikának két nagysúlyu esemény van. Az egyik a német jóvátétel kérdése, a másik a közeli Kelet problémája. A német jóvátétel új fázisa hatalmas, szinte elképzelhetetlen erőfeszítésre kényszeríti Németországot. A berlini angol és olasz nagykövet folkereste a német birodalmi kancellárt és véle hosszasan tárgyalta a jóvátételi bizottság legutóbbi jegyzékéről. Bár a német kormányhoz még nem érkeztek meg a jóvátételi bizottság felvilágosításai a jegyzék homályos részleteiről, az angol és az olasz nagykövetekkel folytatott tanácskozásokból annyi világos, hogy

a jegyzékben foglalt hatvanmilliárd aranymárka kényszerkölcson formában nem fedezhető.

A német kormány tegnap Ebert birodalmi elnök elnöklésével minisztertanácsot tartott. Ezen Wirt kancellár ismertette a jóvátételi bizottság határozata következtében előállott helyzetet. A minisztertanács elfogadta Wirt kancellár javaslatát, amelyek a birodalmi gyűlés keddi ülése elé kerülnek. Ma a német szövetséges államok miniszterelnökei tartanak konferenciát, holnap pedig maga a birodalmi gyűlés dönt Németország állásfoglalása felett. Beszélnek kormánykriszról, de a birodalmi kancellár a pártok vezetőivel közölte, hogy a kormány egyelőre a helyén marad. A kormány csak akkor hagyná el a helyét, ha a birodalmi gyűlés keddi ülésén előterjesztéseit nem kapna többséget. A megbeszéléseken a birodalmi kancellár közölte azt is, hogy

a kormány a jegyzék főtételeit elfogadhatatlannak tartja.

Érdekes Amerika állásfoglalása, amelyről a „Matin” közöl részleteket. A „Matin” értesülése szerint a francia kormány jegyzéket kapott az amerikai kormánytól, amelyben tiltakozik a Németország által fizetett jóvátételi össze-

gek fölöstása ellen mindaddig, ameddig azt az amerikai követelést, amely a megszállási költségek megtérítését igényli, nem teljesítették. Amerikának ez a követelése belevág az európai problémába, egyelőre azonban függő ügy, amelyet előbb-utóbb rendezni kell.

A másik probléma a közeli Kelet problémája. A béke keleten a szövetséges külügyminiszterek békejavaslatát alapján aligha fog létrejönni. A külügyminiszterek még tanácskoznak Quai d'Orsayban. Lord Curzon és Poincaré között nézeteltérések vannak. A francia miniszterelnök nagyobb változtatásokat akar ebben a kérdésben, még abban az esetben is, ha a sevresi szerződést meg kellene változtatni. Lord Curzon ezzel szemben nem szeretne a változtatásokba belemenni. A külügyminiszterek konferenciája egyébként

befejezte a tengerszorosok szabadságának biztosításáról folytatott tanácskozásait.

Letárgyalták az örmény-kérdést is és holnap kerül a sor Trácia ügyére.

A „Chicago Tribuna” a francia-török szerződés két titkos pontját közli. Az első pont értelmében a francia kormány kötelezi magát, hogy Törökországnak huszonötmillió török font kölcsönt ad, mihelyt Törökország és a szövetségesek között ténylegesen is létrejött a béke. A második pont főleg Tráciára vonatkozik. Ez a pont Tráciának autonómiát ígér, az ország élére a szövetséges nagyhatalmak uralkodóházának egyik tagja lépne. A török kormány Franciaország javára lemond arról a kábelvonalról, amely Anatóliát összeköti Európával.

Hajóösszeállítás a Dunán.

Bukaresti munkatársunk jelenti: A Dunán a „Mária” gabonalepper nekiment egy Braila előtt horgonyzó gőzösnek, amitől orránál megsérült. Az uszály rakományát csónakosok a partra szállították, a meglékelődött hajótöstöt pedig bevontatták kijávitás végett a brailai kikötőbe.

249/19 Tek. Hermann Goldschmidt urnak Wien I. Wollzeile 11.

Tizenkétmillió államsegélyt kér Kolozsvár a kormánytól

Az Uj Kelet tudósítójától

Április elsején lejár a városok multévi költségvetése. Az új budget összeállítása óriási nehézségekbe ütközött, mert a városoknak nem állott rendelkezésére semilyen szilárd alap, melyre az 1922 évi háztartási tervezet felépíthessék. A városi pótdadók és jövedelmi források jelentékeny részét az állam elvette s a felfüggesztett és ismételt tárgyalás alá vett Titulescu-féle adóreform a városok gazdasági autonómiájának teljes államosságát helyezte kilátásba, úgyhogy a városok tanácstalanul néztek az új költségvetési év elé. Csak az utóbbi napokban lett nyilvánvalóvá, hogy a városok önkormányzásában egyelőre lényeges változás nem lesz és erre a városok az utolsó pillanatban állították össze ezévi költségvetésüket.

Kolozsvár városi tanácsa is csak most készült el a budget összeállításával. Az elvesztett jövedelmek miatt Kolozsvár ezévi költségvetése kilencmillió lei deficitet mutat. Az előirányzott minimális 18 millió 798000 lei kiadással szemben a város maximális bevétele kilenc millió 149 ezer lei. A kiadási tételek között nem szerepel a Farkas-utcai négyemeletes bérház felépítése, amelyet a kormány nem is engedélyezett. De számtalan olyan kiadása lesz a városnak ebben az évben, mely halaszthatatlan, de nincs rá semmi fedezet. A bevételek maximumát viszont nagyon optimiztikusan állapították meg. A legalább is kilencmillió deficitet a város kölcsönrel nem fedezheti, mert most is már annyi az adóssága, hogy annak kamatait alig bírja fizetni. Már pedig a pénzre égető szüksége van a városnak. Ez indította a városi tanácsot az ideai pótdadónak kétszáz százalékra való emelésére, ami még mindig kisebb, mint a tavalyi háromszáz százalékos városi pótdadó.

A városi tanács által elfogadott költségvetési tervezetét tegnap terjesztette véleményezés végett Metes prefektushoz, aki az Uj Kelet munkatársának kijelentette, hogy a város óriási apparátusát még a pótdadó felemelésével sem lehet zavartalanul működésben tartani s ezért a város tizenkétmillió lei államsegélyt kér a kormánytól. Kolozsvár a mult évben is kapott kétmillió szubvenciót az államtól, mely az idén is hajlandó lesz résztvenni a város költségeinek fedezésében, de a kért összeget aligha adhatja meg. A vármegyénél, mely mindig állami támogatással vezette az adminisztrációját, más a helyzet, mert sokkal kisebb a budgetje. A vármegyével szemben az állam nem tagadhatja meg a szükséges segélyt, mert a vármegyei pótdadó, bár oly magas, hogy emelni nem lehet, sohasem fedezte a költségvetést.

Metes prefektus megemlítette még, hogy a kormány jóváhagyta a város építészeti szabályrendeletét. Ez a körülmény nagyban fokozni fogja az ideai építkezéseket Kolozsváron. Ha a jóváhagyás hivatalosan is megérkezik, a város fel fogja szólítani a főutakat háztulajdonosait, hogy házikat két-, három- és négyemeletessé építsék át s az üres telkeket záros határidőn belül építsék be. Ha az illetők nem tesznek eleget a felhívásnak, a város kisajátítja a telkeket és olyanoknak adja át, akik vállalkoznak a szabályrendelet vonatkozó pontjainak eleget tenni. A szabályrendelet jóváhagyása most aktuálisabbá tette Metes prefektus építkezési akcióját, mely szerint részvénytársaság van alakulóban negyvenmillió alaptőkével és ez a pénzeszoport fogja az építkezéseket finanszírozni.

(x) Iparpártolási engedélyt kaptak a Monitorul Oficial március 25-iki 290. számában a következő erdélyi vállalatok: Maiowitz M. és fia radnai telepe, Arad állomás és szatmári Bőripari Részvénytársaság.

Látogatás a király magánlakosztályában

— Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —

Bukarest, márc. 24. G. Kirilescu, a királyi palota könyvtárosa, akivel tegnap előzetesen beszéltem, megkért, hogy lehetőleg korán jöjjelek, mert — amint mondotta — a király már féltízórakor, rendszerint, a könyvtárteremben ül és olvas. Már pedig ez a terem a lakosztály közepén van, a késő délelőtti órákban a királyi család bármelyik tagja be nyithat, ezért, ha figyelmesen és zavartalanul akarom megnézni a könyvtárt és a lakosztály többi részét, a nyolc és kilenc óra között levő időben kell megjelennem.

Igyekeztem nem késni. A palotában még egészen reggeli hangulat volt, konyhafüvek fehér köténnel, teás- és kávékanalakkal karjukon, lábujjhegyen osontak a folyosókon és hallatszott, amint egymásután, gyöngéden kopogtattak a bentlakó udvari hivatalnokok szobáinak ajtaján. Altalában: az emberek itt benn azzal a tudatalattival, beidegzett érzéssel mozognak, hogy a fejük felett, leeresztett függönyök mögött, a király és a királyné talán még nem ébredt fel. A hercegnők: Mariaora, a menyasszony és a kisebbik, Ileana még bizonyára alusznak rózsaszín hálójukban.

Mi a könyvek felsőbbrendűségének biztonságával lépünk át a korridorok kőköcskén Kirilescu szobájába. Alacsony, zömök ember, nagytömegű kötet között ül, amelyekben az emeleten lévő királyi könyvtárolmány van fellajstromozva és regisztrálva.

— Tessék, azonnal mehetünk is, — mondja — van egy bő félóránk, ezalatt mindent megnézhetünk.

És már kanyarodunk is ki egy zárt hallba, ahonnan fölépcső vezet fel a magánlakosztályba. Ez a hall már szorosan hozzátartozik a királyi család szűkebb otthonához, a szőnyegek, a képek, a csillárak színteljes színe elhelyezkedésük már megkezdődött és az uralkodói életnek teljes fénye, kényelme és artisztikuma leszik fentről, a legelső lépcsőfokra, hogy rögvest bálmulatba lehet meredni.

Ahol a koronatanácsokat tartják

Vörös szőnyegen, faragott díofalkorlát között megyünk, a falak is díofaburkolattal vannak bevonva, a burkolatban páncélos ősök állanak össze vastag olajfestékben és rokokó figurák vannak egymasmellé ötvve, kék, drapp és barna goblineken. Ahol a lépcső véget ér, trapez alakú előszoba magosodik, három másnéfélé nyíló hatalmas ajtóval. Itt már látható az udvari berendezés masszivitása, a súlyos ajtószárnyakon nehézveretű bronzpántok, a kilincsen ötvözött fogantyúk vannak és ahogy az ajtó megtárol: még masszívabb, még ötvözöttebb, még fajsúlyosabb impresszió.

Könyvtárterem. Tetőig felépített tölgyfaszekrények, nyitott és zárt rekeszekkel, a terem mind a négy oldalán. Középpont széles, többretegű asztal, magashátú székekkel.

— Ennél az asztalnál tartják a koronatanácsokat, — magyarázza a könyvtáros.

Megpróbálom áttekinteni a sok ezer egymasmellé sorakoztatott kötet bőrbévésett címeit.

— Így nehéz lesz eligazodni — int le Kirilescu — talán inkább a csoportokat tessék megjegyezni, ahogy, szakok szerint, állanak. — És azonnal kommentálja is: — Ime, itt, a szekrények elején művészeti könyvek vannak. Lássá: — és mutat a kötetekre — „Kunstgeschichte“, „Kunstgeschichte“, „Histoire de l'art“, „Die neue Architektur“, „History of art“ és még egy egész csomó Holbein, Reinach-, Rodin- és egyéb.

Mit olvas az uralkodó család

— A király bizonyára sokat foglalkozik művészeti kérdésekkel — vonom le a következtetést.

— Régebben többet foglalkozott.

Most inkább politikát és közgazdaságtant tanulmányoz. A művészeti könyveket a királyné és a hercegnők forgatják, főleg.

A következő rekeszekben, csakugyan, ökonomiai és államtudományi könyvek sorakoznak. Legtöbbnyire angol- és németnyelvűek. A francia nyelv, amely a művészeti könyvek csoportjában dominál, csak az irodalmi munkáknál tér vissza. Ugy látom, az udvarban gall esprit uralkodik. A könyvtáros mondja is:

— Régebben, Károly király idejében, német kultúra volt a palotában, most azonban francia a szellem.

A könyvtárteremből intim, négyszögű szobában megyünk át, amelyben Károly király dolgozott. Ma is úgy van még minden, ahogy legutolsó munkanapjakra maradt. Az egyik ablak előtt pultszerű, ferdelapu, zöld posztóval behuzott, magas íróasztal áll, széles helyett nyereg alakú bőruólkővel. Lábait ezen átvette írta alá Károly király az összes okmányokat és legmagasabb kéziratokat. A szomszéd szoba az elhalt Erzsébet királyné, Carmen Sylvia, kis női könyvtára. Megkérdeztem Kirilescut, itt vannak-e azok a könyvek is, amelyeket Carmen Sylvia írt.

— Nem, azok külön kis teremben vannak összegyűjtve. De műveit, rendszerint, ebben a szobában írta.

Egy régi családi butor

Van is itt egy hosszukás, lapos íróasztal, kék lámpaerővel, párnás karosszékek és láb alá való puffokkal. Miközben Carmen Sylva dolgozójának finom, könnyed berendezését nézegettük, az egyik továbbvezető ajtó megnyitott és ősz női fejbuktant be hozzánk egy pillanatra.

— Guten Morgen, — mondta németül, kedves hofburgszóval. Apró szemével körülutapogatott bennünket, azután mosolyogva visszahúzódott.

— Carmen Sylvának volt első udvarhölgye, — mondja a könyvtáros. — Itt élt vele és hogy a királyné meghalt, ő továbbra is itt maradt.

Régi családi butor, gondoltam, pár évtizeddel ezelőtt ide raktározták be és innen fogják kivinni. Kedves ez, ki nem mozdulni a világba, régi könyvek ismerős fotójuk, pamlagok és ingaórák között, puhán és melegen leélni az életet.

Wisszajövünk a régi uralkodópár szobáin és a könyvtárterem keresztüli, az új király, Ferdinánd dolgozó-kabinetjébe lépünk. A sárgult lapok és a kopotfedelű fölánsok helyett itt friss, fehér papírok, nyitott deszkiék fekszenek elszórtan az íróasztalon. Látszik, itt munka folyik. Eről a téglalakú fedőlappal mennek széjjel az országra a lüktető időben kapcsolódó parancsok és rendelkezések.

— Talán, 1916-ban, a hadüzenetet is itt írta alá a király? — érdeklődöm.

— A hadüzenetet? ... Nem, ha jól emlékszem, a hadüzenet aláírása a cotroceni kastélyban történt.

Ebben a szobában szintén van egy kis könyvtár, kézi használatra. Kisebítőkönyvek az uralkodói funkciók gyakorlásához. Az országkormányzás módszerei.

A palota tónusa

Az ifjuság tárt szobái következnek. Dolgozó és háló, amelyekben a király még akkor lakott, mikor trónörökös volt. Ez már nem komoly munkaszoba, a pamlag, a fotó, a párna, a goblin, a festmény, a dohányzóasztal több benne, mint a könyv és az írószerszám. Padlóján olyan óriási perzsa, amely az eléggé nagy szobából egyetlen négyzetcentimétert nem hagy szabadon. Ugyanilyen török és perzsa himzések és virágos selyemfestések takarják el a falakat. Kis tapétaajtó: a szomszédban egyszerű, mondhatni, diákos hálószoba. Vaságy, egészen közönséges takaróval. Jó edzés királyi

pályához. Azt hiszem, ez az egyetlen szoba, az egész palotában, amelyben nincsen puha, keleti kényelem és bágasztó, sötétes színvegyülek. Mert az egész román királyi palotát orientális légység, tömörség és hangulatbeli túlfűtöttség jellemzi. Az alapszín, mondhatni, meleg barna: levegőjében pedig a közeli szultáni paloták datolyaíze van jelen. Tártágot, levegősséget, bő konturokat, ami a pesti vagy bécsi királyi és császári palotában van, hiába keres az ember.

Egyedül talán a királyné lakosztályában van valami felengedettség, nőies könnyedség, az ő szobáiban nem látni még leginkább azt a szivarszínű, férfiúi tónust, ami a palota egyéb részeiben kéjesen nehezedik rá a nézőre. A zeneterem magas, világos, kevés butorral, ág törrel a hangnak, mezőnyel a beethoveni lendületnek, az Offenbach-i esztalanságnak, az elnyújtott gregi szomorúságnak, a verűdi szerelmi áradásának és a hallgatók elálló mozdulatainak. Két hangszer: egy impozáns orgona és egy alacsony, fekete, ébenfa zongora, néhány kar- és támlanélküli szófa, süppedő karosszékek. — ez a zeneterem berendezése. Kirilescu elmondja, hogy Mária királyné csak zongorázik, nem játszik orgonán, csak Carmen Sylva szerette és gyakorolta az orgonajátékot. A zeneteremnek van egy szárnya, abban csak egy nagyon hosszú asztal és vagy husz körje állított szék van. Ennél az asztalnál szoktak összegyűlni, hogy e célra egy-egy emberbaráti akciókat megbeszéljenek. Alkalmasság, gondoltam, a szegényeknek szerencsésük van: a zene, amely a terem másik végében szól, nagyon meg tudja lágyítani a szíveket.

Azután a női felszabatságnak, az ewig weibliche emelkedettségének zöld, természeti aláfestése következik: fedett üvegesarnok, pálmákkal, mirtuszokkal és más délszaki növényekkel. A mély színek után, amelyek a könyvtárteremben és a királyi dolgozószobájában dominálnak, itt jól esik az enyheség. De már beljebb, az üvegesarnok egyik homályos, beépített mélyedésében újra törökkévé erősségű, gyantás, kókuszdiós hangulat bugyog bő eresztéssel elő: itt dohányzó van, földre állított hosszú pipákkal, pálmák széles levelei alatt elhúzódó tág pamlagokkal, elszórt puffokkal, falakról lecsüngő rojtos szőnyegekkel, a szabadszellemei élet olyan duzzadt, dus, vérvörös forróságával, mint amilyen az Ember Tragédiájának római jelenetében bágaszt a színpadról. Gladiátorok, Claudius, Hippia, — csak Szent Péter nincs itt és a temetési menet nem borzaszt és a kereszt nem világol.

Lelepünk a sűrűlevegő dohányzó szőnyeges lépcsőin: újra csupa zöld és az ég, üvegen áttört halvány kékje alatt vagyunk, a nehéz gondolatok elülnek könnyű rétegekbe, vékonyvá sodródnak, mint a levelek és beszélgetésem a könyvtárossal, szép és szabad témákról, újra megindul.

— A kedvenc írókat szeretném tudni, — mondtam Kirilescunak. — Megvalloim őszintén, érdekel: Heinét vagy Uoetét szereti-e jobban a király és hogy vajon Grotkijt olvassa-e szorgalmasan.

Nem tudom miért, a könyvtáros kissé zavarba jött. De tény, hogy egyik kérdésem sem választott kielégítően. Udvariasan mosolyba fogta össze feleletét:

— Ezt őfelségétől kellene megkérdezni.

— Nem baj — mondtam Kirilescunak — én így is hálás vagyok önnek, amiért ennyit is elbeszélte és megmutatott.

Jöttünk lefelé a fölépcsőn a díofabarna hallba, lent már ott állt a későn ébredt főajtómester, fekete körszakállal, kalap nélkül, vállasanyomasztóan és darabosan. Felemelte a karját és én, a rengeteg masszívított kirakva magamból lábaimhoz, állászó polgári étellemmel könnyedén kisiklottam hónalj alá az utcára.

Ben Ami

Király a Colon

Az Uj

Vasárnapró vakmerő betörő lozsváron. Ismertek a Fötér és sarkán levő események. Ismertek a közpénzt. Haladó értékpa. Értékű árut. Hétfőn reggel. Aldica János, ki az esetről t. a rendőrségen. Ius detektív. Detektív az. Tek és megke. Megállapít. Nap este fé. Külsője idege. Az tűzbe s. Adica, a tu. Annymra meg. Ságát kel. Nékiul kiszol. Vóket, akik. Néhányszor. Helyiséget. Cébe vezető. Ték jól szám. A readőrség. Voltak a bet.

A helysz. Hatatlanul be. Törést belülr. Üzlet redőny. Legnagyobb. Tettesek kap. Státuspalota. Könyveskeres. Céjén át köz. Dos pincét, r. Tárhelyiség. Közfalat, így. Jébe, majd a. Letbe hatolta. Házi pénztár. Ságból, ha. Tagja benézu. Vegye észre. Kényelmes. Munkának. Szekrényt v. Tették a zár. Vassinnel f. Ott megtalá. Melynek se. Szekrényt k. Szerint ny. Ezer leit m. Kasszában, oly rossz. Próbaképen. Gott fadara. A jelek. Voltak és b. Kezéstükre. Gozhattak. Munka ké. Vacsorát re. Detektívek. És pezsgős. Felvágottat, ellás dobo. Tak. Miután. Falatozást, az összesz. A pincébe, tékesebb r. Árut pedig. Itt találták. Bűnjelt is, egy vésős.

A jól. Betörők u. Hattak el. Házmeister. Tíz óra ut. Hagyjatja. Tással szo. Az üzlet. Nyitáskor. Mikor be. Hogy a p. Van s a. Földön h. Üzlet töb. Keze mű. Zott áru. Vert. E. Azonnal. Nek, amé. Vakmerő.

Kedd, 1922. március 28.

Kirabolták a Colombo-áruházat

Az Új Kelet tudósítójától

Vasárnapról hétfőre virradó éjjel vakmerő betörést követtek el Kolozsváron. Ismeretlen tettesek betörték a Főter és a Szentegyház-utca sarkán levő „Colombo” fűszer- és esemegkereskedésbe, ahonnan ötezer lei középpézt, huszezer leit meghaladó értékű papírt és még nagyobb értékű árut loptak el. A betörést hétfőn reggel fénylokok vette észre Aldica János, az üzlet tulajdonosa, ki az esetről telefonbéli jelentést tett a rendőrségen, ahonnan Ipa Romulusz detektívönök Catz és Fodor detektívek azonnal a helyszínre siettek és megkezdtek a nyomozást.

Megállapítást nyert, hogy vasárnap este fénylokok két gyanús külsejű idegen állított be zárás előtt az üzletbe s két pobár pálinkát kért. Adica, a tulajdonos és a felesége annyira megijedt a két bizalmatlanságú kelő arcú férfiől, hogy szökés nélkül kiszolgálták a kellemetlen vendéket, akik kiitták a poharukat, majd néhánykor körülsétáltak az üzlet-helyiséget, miközben főleg a pincébe vezető lépcsőt elzáró ajtókat vetették jól szemügyre, azután távoztak. A rendőrség véleménye szerint ezek voltak a betörés tettesei.

A helyszíni szemle kétségbevonhatatlanul bebizonyította, hogy a betörést belülről követték el, mert az üzlet redőnyei érintetlenek voltak. Legnagyobb valószínűség szerint a tettesek kapuzárás előtt jutottak be Státuspalota udvarára s a Lepage-könyvkereskedés nyitva maradt pincéjén át közelítették meg a szomszédos pincét, mely a Colombo áruház-helyiségét szolgál. Atűtötték a közfalat, így előbb a Colombo pincéjébe, majd a feljáró lépcsőn az üzletbe hatoltak. A villanykörtéket a házi pénztár alá helyezték el óvatosságból, ha a boltiőrök valamelyik tagja benézne a rolló nyílásán, ne vegye észre a lámpák fényét és így kényelmesebben is nekiláthattak a munkának. Először is a Wertheim-szekerényt vették munkába. Lefeszítették a zár rozettáját, majd egy éles vassinnal felpattanították a trezort, ott megtalálták a többi fiók kulcsát, melynek segítségével az egész pénzszerényt kiürítették. Aldica állítása szerint nyolcezer lei középpézt és huszezer leit meghaladó értékű papírt volt a kasszában, melynek kombinációs zára oly rossz volt, hogy a detektívek próbaképpen egyszerű, ékalakúra faragott fadarabbal felpattanították.

A jelek szerint a betörők ketten voltak és bőven állott idő a rendelkezésükre s így kényelmesen dolgozhattak. Erre vall az is, hogy munka közben valóságos pezsgős vacsorát rendeztek az üzletben. A detektívek több megkezdett likőrös és pezsgősüveget, poharakat, hideg felvágottat, félig elfogyasztott szardellás dobozokat és esemegéket találtak. Miután a betörők befejezték a falatozást, újra munkához láttak s az összeszedett holmival visszatértek a pincébe, ahol kiválogatták az értékebb részét, a meg nem felelő árut pedig szétszórták a padozaton. Itt találták meg a detektívek a két bűnjelét is, egy katonai bajonettet és egy vérszerű csavarhúzó.

A jól bevégzett munka után a betörők ugyanazon az uton távozhattak el, amelyen behatoltak. A házmester, akinek tudta nélkül este tíz óra után senki a házat el nem hagyhatja, erre vonatkozó felvilágosítással szolgálni nem tudott. Aldica, az üzlet tulajdonosa hétfőn reggel nyitáskor fedezte fel a betörést. Mikor belépett a boltba, észrevette, hogy a pénzszerény ajtaja nyitva van s a benne elhelyezett iratok a földön hevernek szerteszéjjel. Az üzlet több részében, ahol a tolvajok keze működött, a polcon felrakott áru nagy rendtelenségben hevert. E meglepő felfedezés után azonnal jelentést tett a rendőrségnek, amely most erőlyesen kutat a vakmerő betörők után.

A trónbeszéd

Megnyílt a parlament. Az ellenzék nem jelent meg

Az Új Kelet tudósítójától

A parlament óriási érdeklődéssel várt megnyitása tegnap megtörtént. Március huszonhetedikén, hétfőn délután a Metropolián volt az egyházi ünnepség, feltizenkettőkor a liberális képviselők, szenátorok és a főbb katonai és polgári funkcionáriusok a parlamentben gyűltek össze. Tizenkettőkor megjelent kíséretével a király, aki a következő trónbeszéddel nyitotta meg az új törvényhozás munkáját:

— Boldog vagyok, hogy megnyitottam ezt a parlamentet, amely hivatalosan a megújult Romániának újabb alkotmányt adni, őszinte, demokratikus és egészséges alkotmányt. Nem kételkedem, hogy a szenátor és képviselő urak közös munkával végre fogják ezt a feladatot hajtani és ezzel biztosítják Romániában a békés és munkás fejlődést.

A fejedelmi nász

— A törvényhozó testület bizonyára oszítja örömeiket Marioara hercegnő és Sándor szerb király eljegyzése alkalmából. Ez a házasság biztosítani fogja és még jobban meg erősíti a két ország közötti tradicionális jóviszonyt.

— Románia szövetségei iránt a régi hűséggel fog továbbra is viselkedni és más állammal is jóviszonyt akar fenntartani. Románia békét és munkát óhajt és a génuai konferencián támogatni fog minden törekvést, amely az állam szuverenitását nem sérti és Európa gazdasági helyreállításának előjárt szolgálatát.

Génu

— Remélem, hogy a Jugoszlávia, Lengyelország, Csehszlovákia és Románia között kötött belgrádi egyezmény meg fogja könnyíteni a génuai konferencia munkáját a konszolidáció érdekében.

A parlament munkaprogramja

— A jelen parlament munkája fontos és nehéz. Biztosítani kell a nemzeti egységet, amely annyi vérdobozatba került. A jelen ülészek rövid ahhoz, hogy mindez a munkát megvalósíthassa, de meg kell tenni az előkészületeket, hogy az ősi ülészek végrehajthassa feladatait. Ezzért a parlament bizottságokat fog kiküldeni, amelyek tanulmányozni fogják az egyes törvényjavaslatokat, a közigazgatási reformot, a pénzügyi, egyházi és iskolai és a munkástörvényre vonatkozó reformokat, az államhatalom reorganizációjáról szóló törvényjavaslatokat stb. Mindazon szociális és gazdasági problémákat, amelyek az ország alapos konszolidációjára érdekében szükségesek.

Feladata lesz legelőször is a pénzügyi konszolidációról

gondoskodni. Minthogy igazi költségvetést nem lehet alkotni addig, míg az adórendszer nem reformáljuk, először kérni fogjuk a kormánytól a múlt évi költségvetés meghosszabbítását, a szükséges és kívánatos módosításokkal, azután előkészíti a jövő évi költségvetést az új adórendszer alapján. A kormány folytatni fogja az agrárreform végrehajtását a regátban és késedelem nélkül megteszi az intézkedéseket, hogy Erdélyben és Bukovinában a földművelők a nekik már kiosztott területek birtokában megerősíthessék, hogy a törvény által biztosított jogukat élvezhessék.

— Figyelmünket a hadseregre is kell koncentrálnunk, amely megvéd bennünket és jogainkat.

A trónbeszéd végén a király kifejezésre juttatta reményeit, melyeket a parlamenttel szemben táplál és megnyitották nyilvánította a törvényhozó testületet.

Az ellenzék nem vett részt a megnyitó ülésen

A parasztpárt tegnapi értekezletén úgy határozott, hogy nem vesz

részt a parlament megnyitásán, de résztvesz az igazolási vitában, szavazni azonban nem fog ott sem. Elhatározták továbbá, hogy a legrövidebb időn belül összehívják a parasztpárt országos kongresszusát, amely véglegesen határozza a párt parlamenti magatartását.

Az erdélyi nemzeti párt végrehajtóbizottsága szintén ülést tartott tegnap délután, végleges határozatot azonban nem hoztak.

Az Epoca szerint a párt teljesen passzív állásponton fog helyezkedni és semmisen nyilvánítja a parlament által megszavazott törvényeket.

Fel fogják szólítani a népet, ne fizessen adót és az ifjakat, ne vonuljanak be katonának.

Végleges határozatot a kongresszus fog hozni. A nemzeti párt különben minden téren körlehetetlen harcot indít a kormány ellen. Sever Bucu, a párt egyik régi vezetőmbere nyilatkozott az „Adeverul”-nak és többek között a következőket mondotta: — Forradalmi hangulatról beszélnek és tagadhatatlan: Erdély népének mai lelkiállapotát nem lehet más szóval megjelölni. Az elégedetlenség és a felháborodás ki fog robbanni és elpusztítja a liberális pártot. Csak azt kérem az istentől, nemesebb értékek ne essenek a következő események áldozatául.

A kormánypárt értekezlete

A kormánypárt is ülést tartott a szenátus termében, melyen Popovics lugosi képviselő elnökölt.

Bratianu miniszterelnök nagyobb beszédet mondott. Hangsúlyozta, hogy folytatni kell az 1848-as generáció munkáját, amely a civilizáció zászlaját vitte diadalra. Sokan támadják a liberális kormányzatot, mindenféle címenek, de a tények másképp fogják beszélni. Szolidaritásra hívja fel a többséget és nyugalomra, mert ezzel fogják lefegyverezni az ellenzék obstrukcióját.

Ezután Popovics esperes Erdély, Toma Bukovina, Inuletz Beszarábia és Lambru tábornok a regát nevében beszéltek, végül elfogadták azt az indítványt, hogy a kamara elnökévé Orleanut, a szenátus elnökévé pedig Ferechidet válasszák meg.

Jorga is nyilatkozott

és a következőket mondotta: — Az új parlamenttel szemben úgy érzem magam, mint a néző a rossz darab előadásán, amikor nem áll módjában elhagyni a színházat. A trónbeszédet nem hallgatom meg, mert a miniszterek véleményét a miniszterektől akarom hallani. Már alkalom is áll rendelkezésemre, hogy őfelsége szívből jövő őszinte véleményét hallhassam.

Milyen megoldás lehetséges?

— A jóisten, vagy a király vegye ki a hatalmat annak a kezéből, akie és adja oda olyannak, akinek esze van. Az ész nem jelent intelligenciát, mert ismernek sok intelligens liberálist. A politikához azonban ész kell.

A közigazgatási reform

Bukarest, március 25. (RTI.) Vaitoanu belügyminiszter jelenleg a közigazgatási reformot készíti elő. A reformot a parlament ülészekének első heteiben be fogják nyújtani.

Vaitoanu és Mosoiu tábornok kilépett a hadseregből

A kormány kebelében duló ellentéteket csak ideiglenesen sikerült eloszlatni. A nézeteltérések lényege az a mély elvi ellentét, amely Vintila Bratianu és Constantinescu között támadt a nemzeti párttal való megegyezés és a választási visszaélések miatt. A vintilisták törekvése nemcsak Constantinescu eltávolítása volt, de ki akarták küszöbölni a kabinetből Vaitoanu tábornokot is, akit állítólag csak a választási kampány tartamára állították a belügyi reszort élére. Constantinescu tábornok azonban

annyira megnövekedett, hogy az ő távozása komoly veszedelmet jelentett volna a párttagságra. Vaitoanuhoz pedig a király ragaszkodott föltétlenül. Vaitoanuvál szemben az a kifogás is merült fel, hogy mint aktív katona huzamosabban nem tölthet be politikai missziót. A legutóbbi minisztertanácson Bratianu Jonel közvetítésére sikerült az ellentéteket átmenetileg kiegyenlíteni és elhatározták a tábornokminiszterek kiválását a hadseregből. Vaitoanu belügyminiszter már beadta lemondását és április elsejével megvált a hadsereg kötelékéből. Mosoiu tábornok pedig a napokban inaktívválatja magát Liberális közbene remélik, hogy a két tábornok kiválása a hadseregből eloszlatja azt az aggodalmat is, mintha Bratianuék katonai diktatúrát akarnának proklamálni.

Filmexpedíció Jeruzsálembé

Az Új Kelet berlini munkatársától

A háború előtti évek fejletlen filmipara beérte a műteremben lepergett felvételek kultuszával és a helyi környezetben fölvert természeti „plainair”-képekkel. Szenzációszámba ment, ha Reinhardt hűbe-korba lerándult a rivierára vagy az északi tengerpart fényűzőbb furdőhelyein „oldott meg” néhány történelmi koncepciót. Tovább neki sem akaródzott menni. Akkoriban még halás, mindent megértő, mindent megtapsoló közönség szorongott a földet, primitív mozihelyiségekben. Nem lehetett milliók költséggel bizonytalan üzletbe fogni.

A háború azután meghozta az amerikai trószipart. Gyárak, művészek, rendezők, hadseregszállítók siettek „fuzionálni” és hallatlan pénzáldozattal egy-egy „szenzációt” elősípni. Minél több pénz ölték egy filmbe, annál nagyobb vonzerővel esábitotta az új termék a közönséget. Szinte minden művészi célkitűzés eltörpült az egyetlen, lázasan piacra vetett üzleti kérdés mellett: elég drága lesz a film? Lesznek „amerikai” (üzleti) számadatai?

Ma már ez a törekvés is a múlté. A drágább filmek kultuszát északra és Svénia kezdi kiszorítani, Amerika felől meg az ugynevezett fehér film tör mindinkább utat. A német filmipar az egyetlen lehetőséget választja, amely által még szorongatott helyzetében is fölveheti a versenyt ideig-óráig a külföld művészi eszközeivel: „utazó” filmeket és tömegfelvételeket produkál. Utóbbi ma a magyar származású Lubitsch, előbbi a kisebb vállalatok, elsősorban a pesti származású Harry Piel és a (még pestibb) Ellen Richter gyárai készítik. A legvérszegényebb eszmére is hatalmas szépségflastrom egy indiai helyszíni felvétel vagy a berlini filmvárosban kiizzadt kínai etnográfia.

Ellen Richter most Jeruzsálembé készül. Nagykonceptiójú filmről álmodzik, amely a kontinens országaiban és az érzékeny vonzó Kelet légkörében játszódna. Valószínű azonban, hogy megint csak fényképfelvételek és turbános-kaftános külsőségek kerülnek ki ebből az új vállalkozásból. Az utirány Münchenen, Trieszten, Velencén, Dalmácián és Szalonikán át Jaffába és Jeruzsálembé vezet. Zsidó motívumok is kerülnek felvételre és általában a palesztinai milió lesz a film legerősebb része; de azért a film meséje sem a zsidó őshazával, sem a keresztény Szentfölddel nincs összefüggésben. Erre vall, hogy a turné második utiránya Pesten át — Párisba vezet.

Faludi Iván

Központi szállodában esténként

Olga & Teddy

francia táncművészek shimmy-estéje

Azt hiszem, ez az egyetlen, az egész palotában, amelyben puha, keleti kényelem, sötétes színvegyülek, egész román királyi paloták s légység, tömörség és hantultfűtöttség jellemzi. Az mondhatni, meleg barna, de pedig a közeli szultáni datolyaize van jelen. Tártevégösséget, bő konturokat, pesti vagy bécsi királyi és palotában van, hiába keres

ül talán a királyné lakosztalában valami felengedettség, nyedség, az ő szobáiban még leginkább azt a szilvafüvet tónust, ami a palota észkeiben kéjesen nehezedik észre. A zeneterem magas, kevés butorral, ág térrel a mezőnyvel a beehoweni ék, az offenbach, esintalan, az elnyújtott griegi szomó, a verdii szerelmi áradás a hallgatóság elnökök. Két hangszer: egy impo, na és egy alacsony, fekete, zongora, néhány kar- és tüli szófa, süppedő karos — ez a zeneterem berendezése elmondja, hogy Mária csak zongorázik, nem ját, nán, csak Carmen Sylva s gyakorolta az orgonajáté- zeneteremnek van egy szárn csak egy nagyon hosszú vagy husz köréje állított. Ennél az asztalnál szokgyülni, hogy esetről-esetre emberbaráti akcióit megbe- Alkalmas hely, gondoltam, neknek szerencsésük van: a hely a terem másik végében gyon meg tudja lágyítani a

a nő felszabadultságának, reibliche emelkedettségének észeti aláfestése következik: regcsarnok, pálmakkal, mir- és más délszaki növények- ély színek után, amelyek a eremben és a király dol- jában dominálnak, itt jól enyhesség. De már beljebb, arnok egyik homályos, be- lyedésében újra törökkavé gyantás, kókuszdiós han- gyog bő esztéssé: elő: itt van, földre állított hosszú pálmák széles levelei alatt tág pamlagokkal, elszórt falakról lecsinglő rojt- sel, a szabadszellemei élet radit, dus, vérvörös forrósa- ant amilyen az Ember Tra- római jelenetében bá- szinpadról. Gladiátorok, Hippia, — csak Szent Pé- t és a temetési menet aszt és a kereszt nem

ak a sűrűlevegőjű dohanyzó lépcsőin: újra esupa zöl- vegeen áttört halvány köké- munk, a nehéz gondolatok bonyú rétegbe, vékonya- mint a levelek és beszél- könyvtárossal, szép és nákról, újra megindul. kedvene írókat szeretőnem mondottam. Királysé- egvallom őszintén, érdekel: ry Uoetét szereti-e jobban s hogy vajjon Grotkijt ol- orgalmasan.

dom miért, a könyvtáros ba jött. De tény, hogy semre sem választott kielégi- arisan mosolyba fogta letét:

őfelségétől kellene meg- baj — mondottam Kir- én így is hálás vagyok ért ennyit is elbeszél és ti.

lefelé a fölépcsőn a dió- lba, lent már ott állt a edt főajtómester, fekete kalap nélkül, vállasan, n és darabosan. Felemelt én, a reneteg masszív- kva magamból lábailhoz, gári életemmel könnyedén hónalja alatt az utcára.

Ben Ami

HIREK

A Kadima megalakulása. Az Uj Keletben is közzétett prospektus szerint március hó 21-ére volt kitűzve a „Kadima Nyomda és Kiadó-vállalat Rt.” alakuló közgyűlése. Minthogy azok, kiknél a részvény-aláírási ivaek voltak, csak csekély részben tettek eleget annak a felhívásnak, hogy a részvényaláírási ivaeket legkésőbbben az alakuló közgyűlés hatánapjáig visszajuttassák az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség központi irodájába, március 21-én nem volt pontosan megállapítható, hogy eddig az alapítók mely mérvben nyert elhelyezést. Erre tekintettel az alapítók elhatározták, hogy egyfelől a részvénytársaságot megalakítják, másfelől a részvénytőke elhelyezésének határidejét folyó évi április hó 25-éig meghosszabbítják és e határidő letelte után döntenek majd a részvénytársaság működésbe lépéséről. Eszerint azok, akik részvényt jegyeztek, az alapítási tervezet értelmében a még be nem fizetett 60 százalékot három egyenlő részletben április hó 20-ig, május hó 20-ig és június hó 19-éig tartoznak befizetni a „Kereskedelmi Hitelintézet Rt.” eljű pénzintézethez a „Kadima Nyomda és Kiadó-vállalat Rt.” folyószámlájának javára; azon részvényaláírásnál pedig, mely a meghosszabbított határidőn belül történik, a jegyzett részvények névértékének legalább 60 százaléka fizetendő be. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöksége ez uton is kéri az ivtartókat, hogy a részvénygyűjtési akciót mielőbb folytassák le és a részvényaláírási ivaeket a fent megjelölt határidő lejártáig okvetlenül szolgáltatassák be.

Incidens a román-magyar határon. Bukaresti munkatársunk jelenti: Néhány nappal ezelőtt a nemzetközi határmegállapító bizottság az északi határnál, Szatmár és Nagykároly környékén végezte munkáját, amikor az egyik határmenti romániai községben érdekes incidens adta magát elő. A bizottság tagjai angol, olasz és francia tisztek, automobilon mentek keresztül a községen, amelynek egyetlen utcáján hatalmas csoport bukkant fel és elállta az automobil utját. A csoportban a község magyar és sváb lakosai voltak együtt és amidőn az automobil hozzájuk ért, valamennyien hangosan elkiáltották magukat: „Eljén Magyarországra!” Az automobilból, amely kénytelen volt megállni, francia tisztek szálltak le és német nyelven tudtára adták a sváboknak és általuk a magyaroknak, hogy ilyesféle tüntetés nincsen megengedve. A helyi román hatóságok, tiltott gyülekezés és államellenes manifesztáció miatt, eljárást indítottak a tüntetés rendezői ellen.

Lakásból kidobott háztulajdonos. Karánsebesről jelentik: Lebovits Adolf kereskedő tavaly októberben házat vett, hogy terményüzletét folytassa és hogy ott lakhasson több tagu családjával. A felesége szanatóriumban feküdt tifuszban és egészsége szempontjából az asszonynak is fontos volt a szellős, száraz lakás. Az ügy lakásügyi része teljesen rendben volt, az új háztulajdonos a polgármester és a lakáshivatal vezetőjétől megkapta a rendeletörvény világos intézkedései alapján a házban való beköltözhetési engedélyt. Aurél Popescu százados, akit Kólozsvárra helyeztek át, kivonult a lakásból, Lebovits Adolf pedig Mihali, a város szenátora és a lakásbizottság elnöke jelenlétében behurcolkodott lakásába. Hat nappal később elment a szanatóriumba, hogy lábadozó feleségét hazahozza. A kocsi a beteg asszonnyal a ház elé jött, a háztulajdonos legnagyobb meglepetésére azonban katonai őrség állott a ház előtt. Egy százados rendőri segédlettel feltörte az ajtókat, a butorokat pedig kidobatta az udvarra. Lebovits lakásába egy alezredes és neje hurcolkodtak be és amikor a háztulajdonos ez ellen tiltakozott, az alezredes kiutasította. A háziur kénytelen volt a házban levő egészségtelen, dohos raktárhelyiségbe

Szász Zoltánért

Az erdélyi újságíró egyesület tiltakozása

Az Erdélyi és Bánáti Magyar Újságíró Egyesület vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a magyarországi kurzus legújabb atrocitása, Szász Zoltán és Gergely Imre elítélése ellen tiltakozott. Ismeretes ugyanis, hogy a magyar államügyészség Szász Zoltánt és társait fogta perbe, mert a Jövő című bécsi lapban írott cikkeikben kifogásolni merészték azokat az állapotokat, amelyek Magyarországon Orgoványt és nagyon sok más helyiséget véres nevezetességre emeltek.

Az Újságíró Egyesület rendkívüli közgyűlésén elnök Kádár Imre dr. ismertette az okokat, amiért a közgyűlést összehívták, azután Paál Árpád dr. az egyesület elnöke vette át a szót. Hosszu beszédjében rámutatott arra, hogy Szász Zoltán és Gergely Imre elítélése nem csupán személyes sérelem, hanem morális elbírálásban az egyetemes sajtószabadság flagráns megsértése és ezért a küldendő táviratnak nem kiesinyes tiltakozásnak kell lennie, hanem a nemesebb etika nevében ennek az eléggé meg nem fontelt kérdésnek korrigálását kell kérnie.

Ismertette azután a tiltakozás vázlatát, amelynek megszövegezését többek hozzászólása után egy bizott-

harcolkoni. Itt szenvedte át az öt hónapot, minden hatóságnál jogorvoslást keresett és közben az asszony és gyermekei megbetegedtek, ő maga pedig nem folytathatja üzletét, hiszen a raktárban volt kénytelen lakni. Jellemző, hogy a városban egy tiszti pavilon áll számos szobával, melyeket csak restaurálni kellene és a lakáskérdés legkönnyebben meg lenne oldva. Lebovits panaszával most egyenesen a miniszterelnökhöz fordult.

Marosvásárhely tizenkétfélmillió leiel tartozik Budapestnek. Bukaresti munkatársunk jelenti: Marosvásárhely városnak legközelebb tizenkétfélmillió leiel kell kifizetnie különböző budapesti pénzintézeteknek, amivel azoknak még a magyar uralom idejéből tartozik.

Razziá gróf Suvaroff orosz emigráns berlini kabaréjában. Berlini munkatársunk jelenti: Az itteni rendőrség a napokban razziát tartott a gróf Suvaroff orosz emigráns által fentartott kabaréban. A detektívek zárás után mentek be a mulató szuterén-helyiségeibe, ahol sok olyan orosz nőt és férfit találtak, akiknek nem volt utlevelük. Ezeket letartóztatták. A berlini rendőrségnek joga van a kormánytól, hogy az oroszok és lengyelek lakásaiban, üzleteiben és egyéb helyiségeiben, előzetes engedély nélkül, házkutatást és razziát tartson. Jelen esetben gróf Suvaroff azt állítja, hogy a detektíveknek semmi okuk nem volt az ellenőrzésre és csak egyik konkurensének felbuzgatására rendezték a razziát. Ez a konkurens a Stelzna-étterem és mulató tulajdonosa, szintén emigráns, akinél a zenekar Calitzin herceg, a cár legutolsó hasonló nevű miniszterelnökének unokaöccse dirigálja, a mulató színpadán pedig az elmenekült orosz arisztokráta társadalom legelőkelőbb hölgyei táncolnak, csekély fizetésért, a berlini kispolgároknak.

Házasság. Simon Gyula Marosvásárhely és Mandel Friduska Beszterce jegyesek.

Mandel Rózika Aranymező és Heilprin József Bánffyhyunad jegyesek.

Angol csendőrség utrakészen Palesztina felé. Londonból jelentik: Ismeretes, hogy az angol kormány az utolsó palesztinai zavargások következményeként teljesen pártatlan rendőri szolgálatot akar meghonosítani Palesz-

tinában. E cél elérésére elhatározta, hogy az Írlandban fölöslegessé vált rendőri karhatalmat Palesztinába helyezi át és ezzel is biztosítja az ország rendjét. Az első csoportja ennek a karhatalomnak már hajóra szállt és április ötödikén valószínűleg Palesztina földréjére fog lépni.

Tosa Lászlóné meghalt. Tosa László miniszteri tanácsos, nyug. pénzügyigazgató felesége szül. Májerszky Rozália életének 62-ik, boldog házasságának 41-ik évében f. hó 27-én reggel fél 2 órakor elhunyt. Temetése f. hó 29-én szerdán d. u. fél 4 órakor lesz a Calea Victoriei 44 sz. alatti lakásból. Az elhunytban Tosa Gyula helyettes pénzügyi vezérigazgató édesanyját gyászolja.

Shimmy-verseny lesz a New-yorkban csütörtök este a kolozsvári zsidó egyetemi hallgatók bálján. A szónóvégi táncestély szenzációs attrakciónak ígérkezik. Sablonos műsort nem mutatnak be, de más érdekes szórakozásokról gondoskodtak. A menza céljai javára Imre Andor expresszionista képkiállítást rendez a táncteremben, amelyre már most felhívjuk a résztvevők figyelmét. A válságba sodródott zsidó menza ügyéről van szó, a jövő zsidó intellektuellek megélhetéséről. A rendezőség Kolozsvár egész zsidó társadalmának támogatását kéri.

Kölföldi tanulmányutamról hazakerkeztem párisi és bécsi modeljeimmel a t. hölgyközönség rendelkezésére állok. Mácsos Marguerite Frank Calea Victoriei (Kossuth Lajos) 6.

Cluj-Kolozsvári Izr. Hitközség.

Értesítés

Értesítjük hitközségünk t. tagjait, hogy az idei pászkaárulás f. hó 28-tól kezdődőleg naponta d. u. 3-5 óráig fog a hitközség irodájában Calea Reg. Ferdinand 52 sz. eszközöltetni és kéretnek az érdekeltek, hogy a megrendelt pászka elviteléről idejekorán gondoskodjanak. **Az előjáróság.**

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akié a föld, azé az ország!), a Keren Hajjeszód a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni e viszálytolt földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatag vándorlás nevelési alapja

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának VIII. számú kimutatása

(Az előző szám folytatása.)

Neumann Irén és Hugó kertje

Neumann Hugó nevére születésnapja alkalmával Schönauer Ella, öz. Wechsler Lipótné, Fillingner Thea Neumann Lili nevére születésnapja alkalmával 1-1 fa. (Eddig befolyt 15 fa.) 75-

Szidon Dalma és Dezső Erwin kertje
Schönauer Ella 1 fa. Eddig befolyt 1080 lei - 43 fa.) 25-

A lugosi cionisták „Herzl” kertje
Neumann Miksa 10 lei. (Betelt, befolyt 100 fa.) 10-
(A L. C. E. IV. ligetjébe eddig befolyt 11.980 lei - 479 fa.)

A zsidó népiskola kertje Turda
Fülöp Margit purimi gyűjtése 150 lei. (Eddig befolyt 653 lei.) 150-

Az erzsébetvárosi zsidók „Herzl” kertje
Rosenbaum Ede és Marmorstein Mór purimi gyűjtése 110 lei. (Heilper, Herzlinger Béni 20-20, Kun József, Izsák Simon 10-10, kisebb adományok 50 lei.) 110-
(Eddig befolyt 24 fa.)

A nagyváradai gyermekek kertje
Schlanger Sándor 58, Neumann Mór 8 lei purimi gyűjtése. (Eddig befolyt 1.575 50.) 66-

Megbold. Izrael Ábrahámné kertje Cluj

Izrael Ida és Frenkel Mór nevére eljegyzésük alkalmával Izrael Böske 50 leit gyűjtött. (Eddig befolyt 1.448 25 lei - 64 fa.) 50-

Persely
Heti 2 lei dobással évente 100 leit gyűjthetünk Mintaperselyek

Lugoj. A klubhelyiségben 126/70, Linder és Fillingner 102, Neumann Testvérek 100 lei.

Spitzer Margit 81/50, Hannermann Jenő 50, Neumann Ármán 60, Neumann Lajos 50, öz. Wechsler Lipótné 50, dr. Kirchner Arnold 46/65, Fillingner Tea 40, Kármán Manó 39/30, Deutsch Géza 38/35, Schwartz Hermann 37/50, Lichtenstein Manó 32, Dezső Erwin 25, Jermovits Zsigmond 25, Mairovits Miksa 23/26, Őszi Sándor 20/50, Singer Jágó 20/50, Szidon Dalma, Huszár Vilmos, Spitzer Róza, Schönauer Ella 20-20, Schönberg Mikszáné 17/75, Reisz Mór, Ohrenstein Rudolf, Waldner és Kohn 15-15, Csamerperltz Regina 13/75, Földvári Elza 13/50, dr. Földvári Róbert, Binder Mór, Spitzer Dávid, Friedmann József 10-10, Schwartz Erzsé 11 lei, kisebb gyűjtések 138/71 lei. 1.357/72 (Folytatás a következő számban.)

Uj harcok előtt Nyugatmagyarországon

Bécs, március 26. Tegnap este a Burgenlandban a Savanyukut melletti Mexiko majorban elrejtőzött felkelők rálöttek egy járőrben levő osztrák csendőrré, aki azonnal meghalt. A helyszínére kiküldött erősítés elől a felkelők semleges területre menekültek.

Illetékes helyről jelentik, hogy az osztrák kormány azonnal megtette a szükséges intézkedéseket, hogy az elmúlt évi lejártszűdött események megismétlődését csirájában megakadályozza és az egész világ előtt megmutassa Ausztriának azon szilárd elhatározását, hogy a neki ítelt területből egy tapodtat sem enged.

Az osztrák kormány energikus tiltakozó jegyzéket intézett a budapesti kormányhoz ezen népjogellenes eset miatt s egyúttal az antant hatalmakat is értesítette a történetekről.

Ohl. gépészmérnök és elektromérnök
18 éves fizem, műhely és irodai gyakorlattal állást keres. Kisebbségi tőkével Rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 3511-1

Beth

Hódme
Az Uj Budapest, miniszterelnök helyét megtartott lyet az egész várt. A miniszter Hódmezővásárhely politikai és kül. Az állománál gármester üdvözlésében kijelentette, hogy Hódmezővásárhelytől, munkáért ez vitte őt élet terére.

Ezután B. ment, ahol megdét. Visszapilla gyűlés munkája ugymond - az mit sem alkotó semmi

Bethlen részletegyülés teljes vényeit, viszon külföldnek. M. való beavatkozási reorganizáció gyűlés kebelé akadályozták a rengeteget árt az akciói az o nem hoztak. M. felett a reparáció, a pénzügylen. A kormány vitelével a szoci. törekedett. Na ugymond - a állítása felé a Helyreállítottuk badságát, eny jelentkezési k azon dilemma válasszunk

Mi egy per tudtuk jól azt, künk a nemze puccsok követk helyzetbe juto a veszélytől r és elhárította királykérdésnel nyegre kerülni bad akaratát r röl és minden tesen dönthet. a minisztereln ben is megfellelszabadítják sok és ármaz a pénzügyi megalkotandó

Bethlen utván szólt fel mondotta: - Az utóbdánsnak voltam Bethlennel. K. nemcsak Beth nem mindenki zeti külön ség veszedelmet, Kivel fogjak azokkal, akik Habsburgokat kezem, a kirá választás elve egy tapodtat s Fiat a titkossá valósítottuk. tokosokat, hog végrehajtását, nagy kára sz tézkeéseket n pedig fokozato Szádeczky aztán, a hód jelöltje, hossz burg-kérdéssel itikájával. Ut velésügyi min Dőlben ba számos szönd pohárköszöntő

(x) Megny brailai vámr társunk jelent kezdesével e Brailában meg Mindkét kikötő ségü árut leh

TUNGSRAM

Nemzeti Alap észi irodájának támu kimutatása

26. szám folytatása.)
Irén és Hugó kertje
 Hugó nevére születésnapja
 önauer Ella, öz. Wechsler
 ger Thea Neumann Lili
 ésnapja alkalmával 1-1
 15 fa.) 75-
Erwin és Dezső kertje
 Ella 1 fa Eddig befolyt
 25-
Herzl kertje
 Miksa 10 lei. (Betelt, be-
 10-
 IV. ligetjébe eddig be-
 479 fa.)
Turda kertje
 purimi gyűjtése 150
 653 lei.) 150-
Herzl kertje
 Ede és Marmorstein Mór
 110 lei. (Heilper, Herz-
 20, Kun József, Izsák
 kisebb adományok 50
 110-
 24 fa.)
gyermek kertje
 andor 58, Neumann Mór
 110 lei. (Eddig befolyt
 66-
Abrahám kertje
 Frenkel Mór nevére
 mával Israel Böske 50
 eddig befolyt 1.448 25
 50-

Persey
 lei bedobással
 100 leit gyűjthetünk
 taperselyek
 helyiségben 126-70,
 102, Neumann
 ei.
 81-50, Hannermann
 an Armin 60, Neumann
 Wechsler Lipótné 50,
 old 46-65, Fillinger
 Manó 39-30, Deutsch
 wartz Hermann 37-50,
 6-32, Dezső Erwin 25,
 nd 25, Mairovits Miksa
 or 20-50, Singer Jágó
 alma, Huszár Vilmos,
 önauer Ella 20-20,
 né 17-75, Reisz Mór,
 lf, Waldner és Kohn
 ritz Regina 13-75,
 50, dr. Földvári Róbert,
 zer Dávid, Friedmann
 chwartz Erzszi 11 lei,
 138-71 lei. 1.357-72
 (vetkező számban.)

rcok előtt gyarországon

26. Tegnap este a
 Savanyukut melletti
 n elrejtőzött feklők
 rben levő osztrák
 onnal meghalt. A
 dott erősítés elől a
 es területre mene-
 ről jelentik, hogy az
 azonnal megtette a
 edéseket, hogy az
 tszódott események
 esírásában megaka-
 ész világot előtt meg-
 nak azon szilárd eln-
 nek neki itélt terü-
 t sem enged.
 rmány energikus til-
 intézett a buda-
 ezen néppogellenes
 ttal az antanthal-
 te a történekről.

ők
ők
 műhely és irodai
 st keres. Kisebb
 kezik. Cim a
 3511-1

Bethlen gróf Hódmezővásárhelyen

Az Uj Kelet tudósítójától
 Budapest, március 27. Bethlen gróf
 miniszterelnök tegnap Hódmezővásár-
 helyt megtartotta programbeszédét, mel-
 lyet az egész ország nagy érdeklődéssel
 várt. A miniszterelnök reggel érkezett
 Hódmezővásárhelyre. Utjára igen sok
 politikus és külföldi újságíró kísérte el.
 Az állomásnál a város nevében a pol-
 gármester üdvözölte Bethlent, aki vála-
 szában kijelentette, hogy akkor, amik-
 or Hódmezővásárhely képviselőjévé vá-
 lasztotta, munkakedvét adták neki vissza,
 mert ez vitte őt vissza a magyar köz-
 élet terére.

Ezután Bethlen a nagygyűlésre
 ment, ahol megtartotta programbeszédét.
 Visszapillantást vetett a nemzet-
 gyűlés munkájára. A nemzetgyűlést —
 ugymond — azzal vádolják, hogy sem-
 mit sem alkotott és egyáltalán

semmit sem dolgozott.
 Bethlen részletesen ismertetette a nem-
 zetgyűlés teljesítményeit, alkotásait, tör-
 vényeit, viszont megállapította, hogy a
 külföldnek Magyarország belügyeibe
 való beavatkozása késleltette a gazda-
 sági reorganizációt. Szerinte a nemzet-
 gyűlés kebelében dúló pártviszályok
 akadályozták a munkát. A pucosok is
 rengeteget ártottak és az ellenzéknek
 az akciói az országra semmi hasznot
 nem hoztak. Mindaddig, míg az ország
 felett a reparáció Demokles kardja le-
 beg, a pénzügyi konszolidáció lehetet-
 len. A kormány a földreform keresztlí-
 vételével a szociális béke helyreállítására
 törekedett. Nagy lépéseket tettünk —
 ugymond — a szabadságjogok vissza-
 állítása felé az ismert rendelkezésekkel.
 Helyreállítottuk a szakszervezetek sza-
 badságát, enyhítettük az internálási és
 jelentkezési kényszert. A királypucos
 azon dilemma elé állított minket, hogy
**válasszunk a király és nemzet
 között.**

Mi egy pereig sem habozhattunk és
 tudtuk jól azt, hogy a kettő közül ne-
 künk a nemzetet kell választanunk. A
 pucosok következtében az ország súlyos
 helyzetbe jutott, a kormány azonban
 a veszélytől megmentette az országot
 és elhárította az idegen megszállást. A
 királykérdésnek csak akkor szabad szö-
 nyegre kerülnie, amikor a nemzet sza-
 bad akaratát nem befolyásolják külföld-
 ről és minden idegen befolyástól men-
 tesen dönthet. Kilátásba helyezte ezután
 a miniszterelnök, hogy a lakásérdés-
 ben is megfelelő reformokat hoznak és
 felszabadítják a lakásokat a rekvirálá-
 sok és ármaximálás alól. Ezután áttért
 a pénzügyi helyzet ismertetésére, a
 megalkotandó pénzügyi reformokra.

Bethlen után Nagyatádi Szabó Ist-
 ván szólt fel, aki többek között ezeket
 mondotta:

— Az utóbbi időben rengeteg táma-
 dásnak voltam kitéve, mert összefogtam
 Bethlennel. Kijelentem azonban, hogy
 nemcsak Bethlennel fogtam össze, ha-
 nem mindenki, társadalmi és feleke-
 zeti különbség nélkül, akik látták azt a
 veszedelmet, melybe az ország jutott.
 Kivel fogjak össze? — kérdelem, talán
 azokkal, akik pucoszerűen idehozták a
 Habsburgokat? Én ezekkel nem ölel-
 kezem, a királykérdésben szabadkirály-
 választás elvén állok. Programomból
 egy tapodtat sem engedtem (egy hang:
 Hát a titkosság?), a földreformot meg-
 valósítottuk. Figyelmezteti a nagybir-
 tokosokat, hogy ne akadályozzák az
 végrehajtását, mert abból az országnak
 nagy kára származnék. A kivételes in-
 tézkedéseket meg fogják szüntetni még
 pedig fokozatosan.

Szádeczky Kardoss Gyula beszélt
 aztán, a hódmezővásárhelyi II. kerület
 jelöltje, hosszasan foglalkozva a Habs-
 burg-kérdéssel és az egységes párt po-
 litikájával. Utána Mayer János földmi-
 velésügyi miniszter beszélt.

Délben bankett volt, amelyen ismét
 számos szónoklat hangzott el. Az első
 pohárköszöntőt a főispán tartotta Horthyra.

(x) **Megnyiták a galatzi és a
 brailai vámraktárak.** Bukaresti munka-
 térsünk jelenti: A dunai hajózás meg-
 kezdésével egyidejűleg Galatzaiban és
 Brailában megnyitották a vámraktárakat.
 Mindkét kikötőben ismét nagymennyi-
 ségű árut lehet elraktározni.

SPORT

Vasárnapi eredmények

Victoria — KAC 2:0 (0:0).
 CFR Cluj — CFR Targul-M. 1:0 (0:0)
 Haggibbor — MMTE 3:1 (0:0).
 Unio — KKASE 2:0 (1:0).
 TSC — Sparta 0:0.
 Internationale — HTV 1:1 (1:0).
 Soimii — MSC 2:1.
 Braşovia — Coltea 1:1 (1:1).
 Gloria — CFR — ATE 2:1 (2:0).
 AAC — AMTE 2:1 (1:0).
 TAC — Kinizsi 0:0.
 Unirea — ÁVTK 6:0 (2:0).
 Nagyváradi AC — Nagykárolyi AC
 5:0 (2:0).
 Egyetértés — Bihorul 4:1 (2:1).
 Nagyváradi Törekvés — Szatmári Tö-
 rokvés 6:4 (2:2).

A kolozsvári Comitetul Regional
 hatáskörébe utalt sportkerületben márci-
 us 26-án megkezdődött az 1921—22.
 évi bajnokság tavaszi fordulója. Az
 első bajnoki nap a kolozsvári kerület-
 ben nem hozott meglepetéseket, a fa-
 vorit csapatok az egész vonalon győz-
 tek. A többi kerület eredményeinek
 némelyike azonban hatalmas szenzációt
 keltett sportkörökben.

**Kolozsvárt két elsőosztályú bajnoki
 mérkőzés került elődöntésre.** A Victoria—
 KAC mérkőzésből újlag a Victoria ke-
 rült ki győztesen. A KAC-ot határozott
 balszerencse üldözte, eldöntetlen er-
 edmény felett volna meg — a mutatott
 játék alapján — a tényleges erőviszony-
 nak. Az első félidő eredménytelenül telt
 el, bár mindkét csapat több kedvező
 gólhelyzethez jutott, amelyeket azonban
 kiaknázatlanul hagytak a csatársorok.
 A második half-time fele is leszaladt
 már, egyesek el is könnyítették a 0:0
 eredményt, midőn a 39-ik percben Ist-
 vánffy, aki a szamosújvári Spartából
 visszatért régi együletébe, lefutja a KAC
 védelmét, Mattauch-nak passzol, akinek
 feje a kapuicérről Szilágyihoz kerül.
 Szilágyi védtelenül lövése a hálóban
 akad meg. A KAC lelkesen küzd a
 kiegyenlítésért. A 42-ik percben az
 előrehuzódott védelem mellett Istvánffy
 szerzi meg a Victoria második gólját.
 A győztes csapatban Maksay, Komá-
 romi és Palocsay voltak a legjobbak.
 Maksay kapus néhány biztos gólnak
 látszó lövést védett. A KAC-nak dr.
 Hirsch, Mészinkievicz és Raduch vol-
 tak a főerőségei. *Gergely Aladár* szö-
 v. bíró korrigálta legutóbbi szereplését.
 Pártatlan objektivitással, jól vezette a
 szép és nivós mérkőzést.

A kolozsvári CFR a marosvásár-
 helyi vasutas csapattal küzdött a baj-
 noki pontokért. A 18-ik percben Szics
 szabadrugását Kozák a tizenhatos vo-
 nalról kapásból góllá lövi és ezzel
 megszerzi csapatának a győzelmet. A
 marosvásárhelyiek több kedvező hely-
 zet dacára nem tudtak egyenliteni. A
 mérkőzést *Czinczár Imre* (Haggibbor)
 szö. bíró vezette.

A másodikosztályú bajnokságban a
 KMTE állandó fölény mellett 2:0 (0:0)
 arányban győzte le az Aesculapot. A
 gólokat a második félidő 18. és 34-ik
 percében Erdélyi és Nagy rugták.
 A szövetségi díjért tartott mérkőz-
 sek a következő eredményekkel zárul-
 tak:

KAC II. — Victoria II. 1:1 (1:0).
 A Victoria Petran hibájából esett ön-
 gólját Bányai egyenlített ki. Bíró
 Grimm Kálmán volt.
 Haggibbor II. — CFR II. 4:0 (2:0).
 A gólokat Farkas II. és Baumzweig V.
 rugták. Bíró Haas.

Az ifjúsági csapatok mérkőzése so-
 rán a KAC ifj. 3:1 (2:1) arányban
 győzte le a KKASE ifjúságát, a Hag-
 gibbor ifjúsági pedig 3:0 (2:0) arány-
 ban verte a KMTE ifjúsági együttesét.
 A mérkőzéseket Petrán Sándor és
 Nagy Ádám szövetségi bírák ve-
 zették.

Désen az Unió váratlanul 2:0
 (1:0) arányban győzte le a KKASE
 erősen tartalékos csapatát. Az első
 gólt Holländer tizenegyesből, a máso-
 dikat Weinberger rugta. Bíró: Stein-
 feld.

Tordán a TSC — Spárta II. oszt.
 bajnoki mérkőzés 0:0 eredménnyel

zárult. A TSC legjobb embere Beke
 centerhalf volt, a szamosújváriak közül
 Batrin tűnt ki. Bíró: Adorján Ödön.

**Marosvásárhelyen a Haggibbor—
 MMTE bajnoki mérkőzése volt a vasár-
 napi sportprogram főérdekessége.** Állandó
 Haggibbor fölény jellemezte a mérkő-
 zést, amelynek első félidője Rosenberg
 és Braun kapufa lövései miatt nem
 hozott eredményt. A második félidőben
 Bornstein, Pollák és Rosenberg négy
 perc alatt három gólt helyeznek el a
 munkások hálójában. A Sugárt helyet-
 tesített Rosenfeld ifjúsági kapus kitünően
 védett. A Wesel—Lazarovits hátvédpár
 feladata magaslatán állott. Bár öngólt
 vétett, Lazarovits volt a mezőny leg-
 jobb embere. Lázár fényes formát ját-
 szott ki. A munkáscsapatban a csatár-
 sor balszárnya és a kapus voltak jók.
 Winkle Isván szövetségi bíró az első
 félidőben nem talált önmagára, a mér-
 kőzés második részét jól vezette.

Arad e héten is szenzációs er-
 edményekkel lepte meg a futball híveit.
 A fuzionált Glória—CFR barátságos
 mérkőzés keretében 2:1 (2:0) arány-
 ban verte az ATE-t. Az AAC pedig
 ugyanilyen eredménnyel kényszerítette
 meghajlásra Arad bajnoksapatját az
 AMTE-t. A bírói tisztet Markovics és
 Ernessz látták el.

**Temesvárt a TAC—Kinizsi, a két
 régi rivális barátságos mérkőzésén nem
 esett gól.** A TAC-nál a védelem volt
 jobb, a Kinizsinél a csatársor szép
 kombinációja keltett felülműtést. Az Uni-
 rea 6:0 (2:0) arányban győzött baj-
 noki mérkőzés keretében az ÁVTK fe-
 lett. Bíró Szika János volt.

**Nagyváradon folytatták a bajnoki
 mérkőzéseket.** A nagyváradi AC, amely
 jelenleg a bajnoki lista élén áll, újabb
 két pontot szerzett a Nagykárolyi AC
 felett aratott győzelmével. Bíró Kiss
 Kálmán volt. Az egyetértés 4:1 (2:1)
 arányban verte a Bihorult. Bíró: Györi
 Ferenc.

**Szatmáron a Törekvés 6:4 (2:2)
 eredményre szépítette a hét tartalékkal
 játszó nagyváradi Törekvéstől szenved-
 tett vereségét.** Mindkét csapat egy-egy
 tizenegyesért értékesített góllá.

**Medgyesen a nagyszabasi Soimii
 2:1 arányú győzelmet aratott a Medgyesi
 Sport Club felett.**

**Brassóban a csapatok vasárnap tar-
 tották meg dr. Ritter Sámuel, a brassói
 Comitetul Regional elnöke által ajándé-
 kozott Renée-serlegért a döntőmérkőz-
 éseket.** Az Ivria—Olympia vigaszdíj mér-
 kőzése 0:0 eredménnyel zárult. Az Ivria
 győzelmi esélyét nagyban lefolyásolta,
 hogy Storch hátvédet indokolatlanul
 kiállította Benceze bíró és így a zsidó
 csapat csak tíz emberrel küzdött. Miután
 a játékok nem folytatták döntésig, a so-
 solás szeszélyessége az Olympiának jut-
 tatta a vigaszdíjat.

A Brasovia-Coltea döntő mérkőzés
 1:1 (1:1) eredménnyel végződött a 90
 perc alatt. A meghosszabbítás első 15
 percében sem esett gól. A második 15
 percben a beállott sötétség miatt nem en-
 gedte Nagy Lajos szö. bíró lejátszani,
 miért is a döntőt megismétlik. A Coltea
 gólját Österling, temesvári válogatott já-
 tékos rugta, a kiegyenlítés Fritsch ér-
 deme.

Budapesti eredmények

A március 26-iki budapesti bajnoki
 mérkőzések a következő eredményekkel
 végződtek:

MTK—TTC . . . 2:0
 UTE—FTC . . . 2:2
 III. ker.—BTC . . . 1:0
 VAC—Vasas . . . 0:0
 Törekvés—KAC. 3:1
 MAC—VII. ker. 0:0

Nagy meglepetés az újpestiek el-
 döntlenje az FTC-el szemben. Az MTK
 így jelenleg egy ponttal vezet a ferenc-
 városiakkal szemben. A VAC eldöntet-
 lenje a Vasasokkal szemben Schlosser-
 tneer munkájának eredménye. A ma-
 gyarországi egyetlen zsidó csapat a baj-
 nokság ötödik helyén áll.

Labdarugás

A brassói bírói vizsga eredménye.
 A március 26-án megtartott bíróvizsga
 eredménye alapján Benceze Miklós (Bra-
 sovía), Binder Vilmos (HTV), Buzna
 Pál (NSE) és Tompa Jenő (Brasovia)
 gyakorlóbírókká minősítették. A többi
 jelöltek 3—6 hó múlva leteendő újabb
 gyakorlat vizsgára utasítottak.

Atlétika

**A Haggibbor házi mezei futoverse-
 nye.** A Haggibbor Sport Egylet április
 3-án, hétfőn d. u. 4 órakor házi mezei
 futóversenyt rendez. A versenyen indul-
 natnak az összes leigazolt Haggibbor-
 tagok. Az ujonnan belépni szándékozók
 a ma, kedden és csütörtökön délután
 tartandó tréning alkalmával jelentkezze-
 nek a városi sporttelepen Imre Andor
 atlétikai szakosztályvezetőnél vagy 844
 telefonszám alatt Hirsch Kórnál. A ver-
 seny távja körülbelül 3 kilométer. Indu-
 lás a sporttelepről. A cross-country
 győztesei tiszteletdíjat és érmekeket kapnak.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor
 Kedd: Zafirgyűrű. Előtte: A nagy komé-
 diánszó. (Ujdonság, először. Premie-
 helyárakkal. Premierbérlet 26. szám.)
 Szerda: Zafirgyűrű. Előtte: A nagy komé-
 diánszó. (Ujdonság, 2-odszor. Rendes
 helyárakkal. Napibérlet 119. szám. C.)
 Csütörtök: Anyegin Eugén. (Operapremier.
 Premierhelyárakkal. Általános bérlet-
 színeiben. Előadás kezdetén a néző-
 térre vezető ajtókat bezárják.)
 Péntek: A gazdag lány. (Ujdonság, 5-ödször.
 Rendes helyárakkal. Napibérlet 120.
 szám. D.)
 Szombat d. u.: Szentivánéji álom. (Tizen-
 egyedik ifjúsági előadás, igen olcsó
 helyárakkal. Előadó: dr. Rajka J.
 tanár.)
 Szombat este: Kis grizett. (Operettujdonság,
 8-adszor. Rendes helyárakkal. Általá-
 nos bérletszűnetben.)
 Vasárnap d. u.: Boszorkányvár. (Mérésélt
 helyárakkal.)
 Vasárnap este: Királytigris. (Uj betanulás-
 sal. Uj szereposztással. Rendes hely-
 árakkal. Napibérlet 121. szám. A.)
 Hétfő: Vadgalamb. (Operettrepreiz. Uj szerep-
 osztással. Rendes helyárakkal. Napi-
 bérlet 122. szám. B.)
 Kedd: Anyegin Eugén. (2-odszor. Opera-
 helyárakkal. Operabérlet 16. szám.
 Előadás kezdetén a nézőtérre vezető
 ajtókat bezárják.)
 A műsorra tűzött előadások jegyei előre
 megváltathatók a színház pénztáránál.

Habima Zsidó Szinpad

Strammer kitünő társulata április
 elsejétől kezdve tartós vendégzereplésre
 érkezik Kolozsvárra. Szinrekerülnek az
 első napokon:

Szombaton este: „Zu spät!“
 Szinmű négy felvonásban, írta Mose
 Richter. (A darab első része a lembergi
 gettóban játszódik le. A nyomor és
 nyomában járó erkölcselenség meg-
 rázónan reális képet adja azokról, akik
 az erkölcsi fertőbe elülyyednek és akik
 ebből nem tudnak menekülni. A másik
 része Amerikában játszódik le és meg-
 mutatja a leánykereskedelem minden
 züllöttségét.)

Vasárnap este: „Wos e mad ken.“
 Operett három felvonásban, írta Jacob
 Schorr. (A darab Oroszországban ját-
 szódik és a véletlenek kacagató bonyo-
 dalmát tárja a néző elő. Egy véletlen
 folytán a leányt fiúnak anyakönyvelik
 és a leány kénytelen en bevonulni a katoná-
 sághoz. Szerelmem is történik a különös
 katonával kapcsolatosan. A közönség
 egyik nevetéséből a másikba esik.)

**Hétfőn este: „König Lear“, írta
 Jacob Gordin.** (Az ismert Shakespeare-
 darab zsidó szereplőkre transzponálva.
 Kaftánban és streimliban jelennek meg
 a szereplők a szinpadon. A darabnak
 orosz és amerikai zsidó színházakban
 nagy vonzereje van.)

A Habima Zsidó Színház körülbelül
 két hónapra tervezte kolozsvári vendég-
 szereplését. Ez idő alatt a volt Biasini
 helyiségében fog játszani. A színház
 statisztákat keres, fiatalembereket és
 leányokat, akiknek elfogadható ének-
 hangjuk van. Jelentkezni lehet az Uj
 Kelet szerkesztőségében, délután hat és
 hét óra között.

Váradi Miklós jubileuma. Meleg
 ünnepeltetésben volt része vasárnap este,
 a kolozsvári magyar színház régi, derék
 tagjának Váradi Miklósnak. Az öreg
 színész, friss egészségben, most töltötte
 be életének hetvenedik és színészi műkö-
 désének ötvenedik esztendőjét. A ritka
 jubileumot a kolozsvári magyar színház
 és színházlátogató közönség méltó kere-
 tekben ünnepelte meg. Az esti előadás

előtt, a színház tagjai, Janovics direktorral élükön, a nagy nyilvánosság ki-zárásával ünnepelték a jubilánst és át-nyújtották neki a színház ajándékát, egy szépművi aranyláncot és tisztelői gyűjtésének eredményét, kerekszámban tizenötezer leit. Este diszlocadában ad-ták „A rokkant huszár” című nép-színművet, melyben a címszerepet Váradi Miklós játszotta. A színházat zsufo-lásig megtöltötte a közönség szünni nem akaró tapssal fogadta megjelenését és kísérte józsi, friss játékát. A darab többi sze-replőit is áthatotta a meleg ünnepi han-gulat. V. Hegyi Lili, Nagy Gyula, Izso Miklós, Leövey, Lengyel Vilmos, Berký Jóska jókedvüknek és tehetségüknek javát adták. Élénk feltűnést keltett a társulat két fiatal színésznőjének Hajnal Klárának és Tárva Bóskének szép meg-jelenése és megértő játéka. Az ünnepi előadás után bankett volt, a jubiláns tiszteletére.

Loorber Ilona koncertje. A refor-mátus kollégium díszterme megtelt Ko-lozsvár legelőkelőbb zeneértő közönsé-gével és mindaz amibea a hallgatóság-nak egy órahosszat része volt, teljesen igazolta azt az érdeklődést, mellyel Loor-ber Ilona, Kolozsvár meglehetősen nagy zenei életének, ma legkedveltebb tagja. Művészeti kvalitásain kívül egyénisége is erősen hozzájárul meglehetősen sikere-hez. A pódiumon vagy színpadon egész megjelenése mintha a megtestesült zene volna és ez ragadta magával a szombat esti koncert közönségét is. Repertoárjá-

nak legjavát adta. Különösen mély hatást ért el Liszt-Heine: Loreley-ével, Schumann-Heine: Der Arme Peter-jével és Dienzel Tavasz dalával. Zenei újdonság is szerepelt a műsoron: Bródy Miklós egy dala. A Támár szerzője, szép, komoly muzsikát írt Reviczky egyik legszebb költeményére az „Altató”-ra. Bródy muzsikájában és Loorber előadásában a költemény min-den szépsége megtartja a hallgatók előtt. A közönség szeretettel ünnepelte a zeneszerzőt és az interpretátót. A koncert végén Loorber Ilonát szünni nem akaró tapssal és ovációkkal szöli-tották újra és újra az emelvényre.

Zafirgyűrű és Nagykomedianső. Ma este lesz a bemutatás előadása Lakatos László két új darabjának, a három képből álló Zafir-gyűrűnek s az egyfelvonásos Nagykomedian-sőnek. Szerdán este megismétlik a Budapestben nagy sikert aratót újdonságok előadását.

Anyegin Eugén. Az utolsó főpróbák foly-nak már Puskin Tschaiikovszky világírói, klasszikus értékű operájából, az Anyegin Eugén-ből. Ambiciójával, kedvvel, buzgó oda-adással készül a magyar színház énekes személyzete a gyönyörű opera bemutatására. A főszerepeket Léva Ilona, Róza Ili, Alíor Juliska, Mihályfi Irén, Ruvinszky, Bálint, Virág fogja énekelni. Bródy dr. vezényli és Sugár Frigyes rendezzi az előadást.

Uránia mozgóban: Kedd szórda csüt-örtök, Róza a mozsárban. Az amerikai film-törlemés egyik megkapó, érdekesítően idegizgalmas, drámai jelenete. Pénteken, aranyos humoru vígjáték Ne menjünk férjhez Henny Porten, egyik legjobb alakításával. Szombat vasárnap, nagy Nordisk sláger! Elrabolt boldogság, társadalmi dráma, fő-szerepben: Ebba Thomsennel.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan takarékoskodik Csehszlovákia a következő költségvetési évben?

Rasin dr. az állami megtakarítási programról

Az Új Kelet bécsi tudósítójától

Ha Csehszlovákia állami életének legutóbbi eseményeit vesszük szem-ügyre, szembetűnően mutatkozik az a hasonlatosság, amely az új köztár-saság és az Anglia politikai és gaz-dasági életének fejlődése között fenn-áll. A szénbányászatról kimeretele és az államháztartás szanalási folya-matának különböző momentumai mint-egy reflexei az angol nagy bányász-mozgalom lefolyásának és Nagybritá-nia „adóheroizmusa” révén épülő pénzfeljavítási, deflációs politikának. Ez a hasonlatosság nem véletlen. In-kább céltudatos, akart akció eredmé-nye, amellyel Csehszlovákia politikai-sai és financiai vezetői az angol megoldási kísérleteket és a kormány-zási módszereket veszik mintául.

Angliában nemrégiben az állami megtakarítások lehetőségének tanul-mányozására külön bizottságot küld-tek ki Sir Eric Geddes vezetésével. Ez a „Geddes Comitee” az állam-gépezet minden ágában széleskörű korlátozásokat, redukeciókat indítvá-nyozott, amelyek több millió font ster-ling megtakarítást jelentettek az angol költségvetésnek. Csehszlovákia ugy látszik, ismét követni akarja az angol példát. Teljesen a Geddesi gondolat urálja azt az előadást, me-lyet Rasin dr. tartott az állami meg-takarítások kérdésében a prágai köz-gazdasági testületben.

Tizenötelemilliárd volt Cseh-szlovákia költségvetésének eddigi kiadása — mondotta Rasin dr. Ebből tízmilliárdot a szokol stabilizációjá-nak és a gazdaság rendezésének érdekében okvetlenül meg kell takarítani a következő költségvetési év-ben. Az eddigi valutastabilizációs törekvés kétségtelenül nyomot fog hagyni az állam négyemilliárdra elő-irányított logi kiadásaiban. A csök-kenő árnyó ezt az összeget 25 szá-zalék erejéig fogja redukálni. Az árak fejlődésére ugyancsak mérsék-lőleg fog hatni a szénadó 10 száza-lékos leszállítása. A vasutak ezáltal olcsóbb szenet kapnak, miáltal a szállítási is olcsóbbá válik. Olcsóbb lesz az ipar számára a termelés és a kereskedő számára a forgalom. Ez-

által az életfeltételek és az egész árnyó lényeges mértékben meg fog-nak olcsóbbodni.

A tizenegy hónapi szolgálati idő révén egymilliárdot fogunk meg-takarítani. Egy másik milliárdot a hivatalnoki kar felesleges részének csökkentésével. Fontos pénzügypoli-tikai motívumok indokolják a kamat-láb leszállításának követelményét. Ha az állami építési program meg-valósul, újabb kölcsönöket veszünk fel a belső piacon. A mai magas kamat mellett Csehszlovákia átfogó kölcsönperációnak lefolytatásánál évente több milliárdot kellene tisztán kamatfizetésre áldozni. Az államnak olcsóbban kell a pénz közhasznu céljaira rendelkezésre bocsátani. Általában a mi jelszavunk nem bér-emelésekben és költségzaporítások-ban, hanem az élet olcsóbbá tételé-ben és a termelési feltételek megja-vításában kulminál.

Belföld

(x) **Tudnivalók a Fiuméba szülő áruküldemények irányításáról.** Buka-rasti munkatársunk jelenti: Az itteni román-orosz kereskedelmi és iparkamara közli, hogy Fiume március 1-től kezdve megnyitja a nemzetközi áruforgalom szá-mára és az odaszülő direkt vagy tranzitó-vagonokat, mint eddig, Abbázia-Matulji közvetítő állomásra feladni, hanem egye-nesen Fiuméba lehet irányítani. Ezeknél a szállításkorál tehát, ezentul, direkt szállítóleveleket kell használni. Az áru-forgalomra egyébként ugyanazok a sza-bályok érvényesek, mint a többi olasz állomásokon.

(x) **szabad a tranzitószállítás Cser-novitzon keresztül.** Bukaresti munka-társunk jelenti: Tudvalevő, hogy Cser-novitzban eddig csak a Romániába tör-ténő tranzitóexportszállítmányok mehet-tek át minden engedély nélkül, míg az importküldeményekre külön igazolványt kellett beszerezni. Ujabbán ez a korlá-tozás megszünt és az importtranzitálás ugyanolyan szabadon történhetik, mint az exportárúk továbbítása.

(x) **A rum és likörgyárosok érte-kezlete.** Tegnap délután értekezletet tar-tottak a kolozsvári likör és rumgyárosok az Iparkamara üléstermében. A megbe-szélés tárgya a kormány egy rendelete volt, amely megtiltja a hideg uton ké-szített rum- és likörgyárosok gyártását. Ez súlyosan érinti a gyárosokat, mert im-portra a magas árak miatt gondolni sem lehet és a meglevő készleteiket sem tudják elhelyezni. A bizottság egy me-

morandumot fog kidolgozni, melyben kéri a kormányt, hogy a hideg uton készített likör és rum elárúsítását és gyártását tiltó rendeletet módosítsa oly-képen, hogy a raktáron levő készleteket egy éven belül el lehessen helyezni a belföldi piacon.

(x) **Be kell jelenteni a petróleum-permiszket.** A kiviteli engedélyeket, melyeket az előző kormány adott meg, mint ismeretes, felülvizsgálják. A petróleumpermiszekre vonatko-zólag bukaresti jelentés szerint a ke-reskedelmi miniszter elrendelte, hogy ezek közül csak azok érvényesíthe-tők, amelyeket április 22-ig a ke-reskedelmi és iparminisztériumhoz be-jelentenek.

(x) **A bukaresti tőzsde elmúlt hete.** A bukaresti tőzsde elmúlt heti forgalma lauha, irányzata szilárd és nem mutat nagyobb kiengedéseket. A bankétekek tartják mult heti záróárfolyamukat a Marmorosch kivételével, melynek alsó határa a 570 és a Natüncinek, mely a 100 pontot elérte. A petróleumértékek emelkedése stagnációba jutott, sőt egye-sek némi visszafejlődést mutatnak. A Breditul Minier és Concordia árfolyama szilárd. Záróárfolyamok: Nationala 12500—13000, Marmorosch 870—880, Roma-neasca 970—980, De Scout 550—560, Comerciala 595—600, Credit Roman 780—790, Generala 560—570, Natünci 100—120, Franco Romana 380—400, Fortuna 300—350, Taraneasca 260—270, Cerealistikol 450—470, CREDITUL Romanesc 530—550, Steana 4400—4425, Astra 9700—9800, Petrol Block 1830—1840, I. R. D. P. 1020—1030, Concordia 2220—2230, CREDITUL Minier 2500—2510, Resica 1490—1500, Fo-restir 1150—1200. A valutapiacon a lei további párisi visszafejlődésének ha-tása érzik, mondhatni az összes értékek-ben a márka, dinár és magyar korona kivételével. A márka tendenciája további fokozatos súlyedést mutat, a jugoszláv korona a zürichi jegyzésnek megfelelően a hét végén 19-en jegyezték.

Külföld

(x) **A háboru előtti magyar adós-ságok kifizetése.** Bukaresti munkatár-sunk jelenti: Weisz Fülöp, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vezérigaz-gatója, mint azt a lapok megírták, nem-regen Bukarestben tartózkodott és itt a bank erdélyi fiókjainak nacionalizálá-sáról tárgyalt az illetékes pénzügyi szakférfiakkal, többek között Vintila Bratianu pénzügyminiszterrel. Weisz itteni tárgyalásait, értesülésünk szerint, siker kísérte. Innen Párisba utazott, ahol a háboru előtti magyar adósságok kifizetésére vonatkozólag kezdett pur-parlékat. Tudvalevő, hogy ezeknek az adósságoknak törlesztésére általános egyezmény jött létre Magyarország és Franciaország és Magyarország és Anglia között. Minthogy azonban ennek az egyezménynek a klauzulái meglehe-tősen szigorúak, Weisz Fülöp most megpróbálja, hogy az egyes külföldi hitelezőkkel speciális és az adóssokra kedvezőbb megállapodást létesítsen. Az eddigi hírek szerint Weisz Fülöp párisi tárgyalásai is kielégítő eredménnyel ke-csegtettek. Hasonló célból utazott né-hány nappal ezelőtt a francia fővárosba báró Madarassy-Beck Gyula, a Magyar Leszállító és Pénzváltó Bank vezér-igazgatója is, de ha a beérkezett infor-mációk megbízhatók és nem bank-manöver tendenciájuk, ő már ke-vezebb szerencsével dolgozik.

(x) **Az ezüst- és az aranyárak hivatlos ára.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni német követség keres-edelmi attaséjának értesítése szerint, a német Reichsbank a 20 márkás arany vételárát 950 papírmárkára, az 1 már-kás ezüst árát pedig 18 papírmárkára emelte fel.

Leszállították az osztrák-adriai áru-tarifát. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az osztrák követség kereskedelmi osz-tálya közli, hogy az osztrák-adriai áru-szállítási tarifát mindazokra az állomá-sokra, amelyek Triesztől több mint háromszázötven kilométernyire vannak, husz százalékkal leszállították. Ugyan-ilyen díjszábecskentés történt a cseh-szlovákiai-adriai áruforgalomban.

(x) **A budapesti tőzsde elmúlt hete.** A budapesti tőzsde egyik leg-jelentősebb eseménye a tőzsde rend-kivüli közgyűlése, mely a tanácsosok számát 50-ről 55-re emelte fel s elha-tározta, hogy a százezer koronát meg-nem haladó követeléseket illető perek egy háromtagu tanácsra bizassanak. A gyűlés egyidejűleg elhatározta, hogy a tőz-detagok válas tőképességét a tag-ság három éven keresztül megszakítás nélkül történt birtoklásától teszi függővé. Az értéktőzsdén egyébként az árfolya-mok esése tart s elérte a legmélyebb pontot. Az olcsóbbodás a favorizált papirokra is kiterjedt. Záróárfolyamok: Magyar Hitel 1925, Osztrák 795, Ang-gol-Magyar Bank 800, Kereskedelmi Bank 6985. Leszállító 8155, Becsisi 6800, Urükányi 6900, Általános Kö-szénbánya 1200, Ofa 990 és Rézbá-nyai 1750.

A valutapiacon a forgalom lényeg-telen változás mellett visszafejlődött. A hét közepén általánosságban csök-kenet valuták a hét végével valamennyit feljavultak. A dollár, osztrák és cseh korona irányzata szilárd. Az arany- és ezüstpiacon a mai árat tulhajtottak tartják, úgy, hogy további áresésre számítanak. A piac külöben is Lon-don hatása alatt áll, honnan állandóan áresésre szóló jelentések érkeznek. Az ezüstkoronát különben 43, a forintoso-kat 118, az ötkoronást 225, a huszko-ronás aranyat 2900 koronán jegyezték.

(x) **Bérbe adják Albánia erdőit.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az albán kormány kereskedelmi képvise-lei utján közli az összes államokkal, hogy az Albánia területén levő tölgy-, büki- és fenyőerdőket, külföldi társa-ságoknak kitermelésre, bérbe adja. Kon-cessziók elnyerését megfelelő garanciák kimutatása mellett, 1922 április végéig kell az albán földmívelés- és közmun-kaügyi minisztériumnak Tiránába az aján-latokat benyújtani.

Textilárut nagyban

legolcsóbban beszerezhet a

2556-1

Réger & Heimovits

cégnél CLUJ, Piata Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 12.

Németül és románul ön-állón fogalmazni tudó

gyors és gépiró (nő)

nagyobb terményüzletbe azonnali belépésre keres-tetik. „Szombaton zárva” jellegű leveleket a kiadó-hivatal továbbít. 3577-1

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Galik és Fodor, Cluj

Calea Victoriei 2. (volt Kossuth-ut.) Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Fogak ápolására legjobb az EBODONT fogkréme

1329

Kapható a RÓZSA nagydrogériában, Cluj, Piata Unirei Nr. 26.

Néhány kóser közte 15 Felvilágos Dávid b. Mare, st. utca 4.

TO

festék minden áron, jó min

„LIXOR” Telegram: „LIXOR”

Bő

elsőrendű a sárga színben

Krébs Cluj, Calea Kereskedő

Viszontelad

Hi

Oradea-Ma Kötött, szövés árak nagyker kiszolgálás. V tán eszközölt

Stein J

Kefegye Elvámolt rak egész R

Róza

Oradea-M Vidéki megrend

Táblaüveg

kristályüveg árukat, deim szállítunk

Ausl

Cluj-Koloz (v. Széchenyi) En-gros!

Cuko es

Lusztig

Cal. Reg Szállítunk utánvét

Me

VU

1319 liszt-Cluj

Piata M Szé

Telefon 10 dáva

Lisztár

Transylvánia gyár Kriza-u „Vulcan

dapesti tőzsde elmúlt
pesti tőzsde egyik leg-
eménye a tőzsde rend-
ése, mely a tanácsosok
55-re emelte fel s elha-
a százezer koronát meg-
veteleket illető perek
tanácsra bizassanak. A
ileg elhatározta, hogy a
as tőképességét a tag-
keresztül megszaktítás
irtoklásától teszi függővé.
egyébeként az árfolya-
s elérté a legmélyebb
lesőbbodás a favorizált
terjedt. Záróárnyamok:
925, Osztrák 795, An-
nk 800, Kereskedelmi
számítoló 8155, Becsini
i 6900, Általános Kö-
0, Ofa 990 és Rézbá-

con a forgalom lényag-
mellett visszafeljött.
általánosságban esők-
hét végével valamennyit
dollár, osztrák és cseh
ta szilárd. Az arany- és
mai árat tulhajtottak
hogy további áresésre
A piac különben is Lon-
latt áll, honnan állandóan
ó jelentések érkeznek. Az
különben 43, a forintoso-
ötörönást 225, a huszko-
t 2900 koronán jegyezték.
e adják Albánia erdőit.
unkatársunk jelenti: Az
y kereskedelmi képvise-
zli az összes államokkal,
ania területén levő tölgy-
yördöket, külföldi társa-
rmelésre, bérbe adja. Kon-
erését megfelelő garanciák
ellett, 1922 április végéig
földmívelés- és közmun-
riumnak Tiránába az aján-
jtani.

ut nagyban
n beszerezhet a
2558-I
& Heimovits
CLUJ, Piata Mihai
(v. Széchenyi tér) 12.

etül és románul ön-
n fogalmazni tudó
és gépiró (nő)
obb terményüzletbe
nali belépésre keres-
„Szombaton zárva“
es leveleket a kiadó-
al továbbít. 3577-I

ális hajfestő,
fodrász és
ieure terem
si Fodor, Cluj
ei 2. (volt Rossuth L.-u.)
hajmunkák,
árak! 1284

k ápolására
egjobb nak
izonyult az
ODONT
og kréme
a RÓZSA
gériában, Cluj,
Unirei Nr. 26.

Néhány mázsa szigoruan ort.
kóser
liba-zsir
közte 150 kg. husvétii eladó.
Felvilágosítással szolgál Rubin
Dávid bizományi irodája Satu-
Mare, str. Cuza Voda (Eötvös-
utca 4. Telefon 162 3581-I

TOJÁS-

festék minden színben, versenyen alófi
áron, jó minőségben beszerezhető:

„LUXOR“ vegyszertár, Cluj.
Telegram: „Luxor“, Cluj, Tele on 12-97.
Engros engedmény. 1295

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és
sárga színben 1286

Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Vizonteladók figyelmébe!
Hitter és Lób
Oradea-Mare, Str. Avram Iancu 10.
Kötött, szövött norinbergi és galanterie-
árak nagykereskedése. — Pontos, szolid
kiszolgálás. Vidéki megrendelések pos-
tán eszközöltetnek.

Stern József és Testvére
Kefegvár Rt. Debrecen.
Elvámolt raktára és vezérképviselete
egész Románia területére 1326

Róza Rezső cégnél
Oradea-Mare, Nagypiac-tér 5.
Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek.

Táblalámpák minden méretben, lámpaárut,
kristályfény lámpacső és csiszolt üveg-
árakat, demijonokat raktárról azonnal
szállítunk 1292

Ausländer Testvérek
Cluj—Kolozsvar, Piata M. Viteazul
(v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
En-gros! En-detail!

**Cukorka és
esokoládé
raktár**
Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk postán,
utánvét mellett.

**Megnyilt a
VULCÁN**
1319 liszt- és fűszerkereskedés
Cluj,
Piata M. Viteazul 18
Széchenyi-tér 18
Telefon 10-81. Tornavivo-
dával szemben. 1319

Lisztárakat leszállítottuk.
Transylvania cirokseprű és kefe-
gyár Kriza-utca 7. Gyári iroda a
„Vulcan“ helyiségében.

Valutapiac márc. 27-én

TŐZSDÉK	Lei	cseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Páris	valuta deviza	81/s	350	—	21525	561/s	—	—	4848	—	—	026	110425	—	—	—
Bécs	valuta deviza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bukarest	valuta deviza	—	250	4575	1240	2575	605	210	19	590	164	355	13725	2100	—	146350
Berlin	valuta deviza	—	248	4425	1260	27	744	190	1725	607	—	—	18775	2210	—	146750
Zürich	valuta deviza	—	570	—	2920	6290	1660	430	3640	191250	—	—	32150	12200	—	—
Budapest	valuta deviza	645	1610	27550	8050	—	—	1175	—	—	1010	—	880	—	—	—

**GRÜN WALD-ÜVEGCISISZOLDA
ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR**
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16

Tükörüveg megérkezett!
Ujrafoncsorozás I I I I
Fintükrök raktára I I I

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek

Eredeti
„SACK“-EKÉK,
szőlőpermetezők
és egyéb gazdasági gépek. Wolfner-féle

GÉPHAJTÓSZIJ,
szíjtárcsák, gummiárak,
tömítések és mindennemű
műszaki cikkek
állandóan raktáron

HANN ÉS TÁRSA
Sárgöncim Gép- és Műszaki Ke-
reskedelmi r.-t. CLUJ-
Kolozsvar, str. Regina
Telef. 3-36 Maria v. Deák F.-u. 11

Weisz és Molnár
női divatruháza
ujból megnyílt!!

**Heller,
Weisz és Molnár**

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben. 0

B O L O N D
az aki ügynöktől vesz drága essen-
cet, míg nálam a legfinomabb
liqueur essenziákat
megrendelheti utánvét mellett
75 lei kilogrammonkénti árban

1294 **Glück Henrik**
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvari-u. 74.

Hetenként friss szállítmány
Clark és olasz cérnákból, D.M.C.
pamutokból, Grohmann 48 és
24-es cérnákból és mindennemű
rövidárkból érkezik

Bium Testvérekhez
Nagyvárad—Oradea-Mare
Telefon 703. 1304

Fregoli Raglán
gumiköppeny
1330 divatöltöny

Neumann M.
cégnél,
Cluj, Piata Unirii
(Fötér)

Építetők figyelmébe!
Oltott, oltatlan

MÉSZ

valamint cement és gipsz kilón-
ként, mázsáknént és vagonité-
lekben legolcsóbban a

CALCIT-MÜVER RT.
nál, Fellegvári-ut 9. sz. alatt sze-
rezhetők be. Megrendelések tele-
fon utján is leadhatók. Telef. 1106.

Saját kisüstön főtt
seprű és szilva
pálinka

BOGNÁR ÉS SZÁNTÓ
CLUJ—TÁRGU-MUREŞ (CAL. REG. FERD. 70)

felügyelete alatt
saját szűrési ura-
dalmi FAJBOROK

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad)
Piata Unirei 12
Megrendeléseket
postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei.
Komplett vagon olasz Clarc-cérna valamint
nyári harisnyák, keztük és horgolt nyak-
kendők érkeztek. Állandó nagy raktár min-
denemű rövidáruban. ooooooooooooooooooooo

Ujrafoncsorozás!
Péchy és Társa
Finutükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapu-
cinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök,
butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Nagymennyiségű lámpára, cseh
táblalámpa, karisbad! porcellán és
Ditmár-féle lámpára érkezik.

DEUTSCH K. I.
üveg és porcellán nagy-
kereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldta-u.) 4.
TELEFON 71.
1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

S. J. Agnon És a megöregedett kiegyenesedik...

— Regény —

Fordította Sas László 25

És ezekben az időkben indult utjára a „Hamagid”. hogy eljusson a föld legmesszebbes tájaira is és sok buczaczi szatós, aki Brodyból, a népek kereskedelmi városából tért vissza, elbeszélte a nagyközönségnek, hogy így és úgy, hogy a saját szemükkel látták a lapot, amely a nap ujdonságait a szent nyelven közli és lám, ez az élő özvegy szívét is ujongással töltötte el, mert az újság hasábjain közzéteheti, hogy ő az ő férjét keresi. És Buczacz férfiai hitték az első hirdásban, hitték, hogy feltárult Izraelben az időknék tüköre és egy írótollat fog egy héber nő sorsáért és Izrael háza olyan már, miként a többi népek háza. Amde van-e olyan bolond, aki hiszi, hogy elhagyott asszonyok férjüket keresik ottan? És a tanház minden bölse egyformán beszélt: az idő kinyilatkoztatásából hamisság lesz. Mert csak fantázia, ami az író szerzőszámát vezeti, arra jó, hogy tollát ki próbálja és az élő özvegyek és a megkötött asszonyok felett szívének érzéseit kifejezze. Amde mit tegyünk Kreindel Tsarneért, hogy őt megváltuk a megkötöttség láncaitól? Elhatározták, hogy Izrael szétszóródottságának minden helyére leveleket küldenek és mert sok készülődés kellett hozzá és különösen,

mert vizály is volt a városban a közséi irnok és a rabbinatusi irnok között — mert mindkettőjük ebből a jámbor cselekedetből érdemet akart magának szerezni, amihez szép stílusuk miatt, amivel megáldattak, jussuk is volt — napról-napra halasztották és épen azért, mert halasztották, még tovább halasztották és Kreindel Tsarne a megkötöttség láncában élt segítség és eltartó nélkül.

De alig tellett el néhány nap, a fentnevezett előkelőségek megérkeztek Buczaczba és a rabbi házába mentek és kezükben volt az ajánlólevél és a rabbi megismerte a levelet és a pecsétet, amely tőle származott és az emberek elmondottak mindent, ami védenével történt. És a szomorú hír végigszárgulodott a városban és megbolygatta az egész helységet. És néhány nap a tanultak közül az volt a véleménye, balgán cselekedtek, amikor ilyen rabbit, mint az övék, nagy a Tórában, hívtak a városba. Mert ha mostan nem lenne náluk, sok különböző levelet küldözhetek volna az ország rabbijaihoz emiatt az asszony miatt, hogy megkérdézzék, férjhez mehet-e, holott tudták, a megkötött özvegy feloldására egyetlen tanu tanuzása is elég és mennyivel több a kettő az egynél! És mégis ezen a napon bosszankodtak, különösen, mert ekkortájt a rabbi a kérdéseket és a feleletüket az újságban közölték és közölték a kérdező minden titulusát és bizony még életükben egy rabbi meg-

dicsérhette volna őket. És ezenközben gyorsan elhívták Kreindel Tsarne asszonyt akiről a parázs-vitakozásban egészen elfeledtek és ő is megismerte a levél alá ragasztott vásznat és a más ismeretűjeleket. Ekkor a Kohanita Menasse Chajimon tombolták ki dühüket, a nyomorulton, aki feleségét élő özvegy-ségben elhagyta és akit a bűn keze megfojtott. De akinek szeme van, az nem zárja le szemgolyójisát, ha könny fakad belőle.

— De hát vétke benne? Talán vissza akart térni. Talán vissza akart térni. Biztosan vissza akart térni, de jaj, a halálangyal az ember nyomában jár.

És Kreindel Tsarne könnyeket hullatott érte, záporoztak a könnyek és a szive sajgott az uráért, aki elment és meghalt és akit idegen halotti ruhában temettek el. És amikor barátai eljöttek hozzá, hogy vele örüljenek megváltásán és felszabadításán, gyászban ült az újongók között és a feje lekonyult és siratta az ő urát. A gyásznapok letelte után ismét a megélhetés nehéz jármába tola a fejét és nem volt semmi reménye. Erről mondja rabbi Eliezer: „Nehéz az ember táplálása, mint megváltása.”

De Buczacz nem Szodoma, hogy tünje a nyomorultak éhhalálát. És amikor a nép fejei összegyülekeztek, hogy megvásárolják a temető telkét, az elhagyott miatt nagy forrongás volt a tanácsteremben és sokan mondták, támo-

gadni kell őt és senkise ellenezte ezt a jámbor cselekedetet. De a végrehajtásra nem került a sor, nem azért, mert Buczacz fiai, Isten őrizze, nem gyakorolják a jámbor cselekedetet, hanem, mert náluk a mondás: „Minden, amit megtehetsz holnap, elhalaszthatod holnaputánra.” És a holnapután követi másik holnapután. És ha valaki az előljáróhoz jött és ezt mondta:

— Kreindel Tsarne elpusztul az éhségtől!

— Bizony, bizony, Kreindel Tsarne elpusztul az éhségtől.

Ha megismételték és mondták: — Kreindel Tsarne elpusztul az éhségtől, igazán elpusztul az éhségtől!

akkor ők is szóltak:

— Tudjuk, vagy azt gondoljátok, kotnyeles csöcselék, hogy mi, Isten őrizze, lezárjuk a szemünket?

— És mit tettek érte?

— Tettek már érte.

— És pedig?

— Megállapodtak abban, hogy adományt fognak megszabni a számára.

És így viaskodtak szavaikkal és ha egyeb nem történik, Kreindel Tsarne tovább ülhet ott, kinézheti a szemét, míg össze nem török a sugara. De eljött a megváltója, aki fölért Buczacz tizkegyes adakozójával és kitarja a karját és elvette feleségül és ez a férfi az ura lett, miután Menasse Chajim a látszat szerint meghalt.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Égy szó ára 1 lel. — Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Keresek egy 10 éves fiú és 2 és fél éves leányka mellé egy intelligens, feltétlen megbízható, a német nyelvet perfekt bíró zsidó leányt, aki a gyermekekkel való bánásmódban gyakorlott. Ajánlatokat a fizetés megjelölésével kérem Uj Kelet hírlapjába Aradra intézni. 3579-1

18 kádas 120 hl. évi contigens, új, üzemből, megfelelő vevőkörrel rendelkező cluj ecetgyár eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3566-1

Angolból, franciából, németből, oktatók havai 70.— leiert, Calea Victorei (Kossuth Lajos-u.) 16. 3515-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Főlvételi hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Jókarban lévő hálóberendezést keresek 2-3 havi bérletre, esetleg megvételre. Ajánlatok „Nyomdász” jellegre a kiadóba küldendők.

Becker, mosóalp, felsőbőr és szijgyártóblank
A szabad nagy készlet kényelmes és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Védői megrendeléseket kik postai úton, a postai úton, — jelenlegi árak a becsülettel. — 70 lel. — ugoniteltől 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BŐRGYÁR, Gyulagyár-utca 1. — Győrmező rakpartján szemben. Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87**

Comunitatea isr. orth. aut. din Cluj

כה' ג' וקהל פקודי תרפי"ב לפק.
No. 209—922.

שוחט'קאנקורת.

וויר זוכען איינען שוחט ובוהק מומחה לרבים, ירא שמים, אים אלטער אונטער 40 יאהרען, דער דער פארהינטער אונד נעניענען דע פראקסיס בעוויסצט, אן איינער גראססען שוחט ובוהק, וויא עס דיע היעיגע אונט, מיטצואוויקען, עס אונט נכט אונבעדינגט ערפארדערליך, דאסס זעלבער אויך בעל תפלה אונד בעל קורא זיין.

אפערטע מיט קבלות פאן ארטה, רבנים אונד צייגניסען איבער ביהעייענע ווירקאמקייט, אונאבע דעס אלטערס אונד פאמיליענשאנדעס וינד ביז יונגן הבערל צו ריכטען אן דאס נעמינידע סעקרעטאריאט צו ריכטען אן דער Str. Tabacilor No. 1. דען צום נסיון צוגעלאסען.

דער פארשטאנד דער קלחשער (קרוינעבוורג) אויט' ארטה' איר' נעמינידע

Bergner Ilor Löffler
פראטע. סעקרעטאר.

Metropol kávéházban

négyeszer hetenként FRITZ THELER karmester vezénylete alatt salon vonózenekar hangversenye 1271

Telefon 394 A tavaszi Telefon 394

GLÓRIA TÁPSÖR

különlegesség felülmulhatatlan minőségben újból forgalomba helyezettett és mindenütt kapható

MENDEL-SÖRFŐZDE TORDA, főraktár Cluj, Calea Dorobanților 11

Vettem egy tömegben 11259 méter különféle női divatárut, melynek elárusítását március hó 13-án kezdem meg, békeidő óta nem létezett olcsó áron. Ruhaszövetek, mosóárak, vásznak, grenadin, zefírek és még több itt fel nem sorolt cikk kerül elárusításra Hosszu-utca 1. szám alatt a

Gerő Zoltán áruházában

Mindenkinek saját érdeke bevásárlás előtt cégemet felkeresni!

30%-os árredukálás fiú- és gyermekcipőkben és szandálokban a világhírű

„BATA”

cipőlerakathban Cluj-Kolozsvár, Fő-tér 9, ahova nagyobb szállítmány női- és gyermek vászoncipők érkeznek

Női, férfi- és gyermek-

harisnyák

nagy választékban érkeztek

SUGÁR & CO

sportfelszerelések, kötött áruk és úridivat cikkek áruházába.

Football és atlétikai felszerelések olcsó árakkal, minden minőségben állandóan raktáron.

DUGHAGYMA

gömbölyű és hosszukás hagymamag garantált csiraképes, a legolcsóbban beszerezhető

WEINBERGER SIMON

Timisoara, II. Fő-utca 31.

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenofon (Szappan-ut.)

Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárúkbán. Vállal briliáns munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglaltó és vésnök műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüsten.

Nemesfém beváltó!

Telefon int. 2—13. — Sürgőncím: „Juvaere Cluj” 1273

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szoínok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kötgyanban felállított saját exposituraink utján

kötbér kikötése mellett 5—10—15 napi

határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabáru és vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapart. 2761

Üzleti értesítés.

Tisztelt pártfogóim és vevőim szives tudomására hozom, hogy Janowitz és Tsa cég megszűnt, amennyiben társamtól Fränkel Mór urtól külön váltam. Mai naptól új tüzifa termelés és elárusítási üzletemet Janowitz Vilmos tüzifa kereskedő cég alatt újra megkezdtem.

Igyekezni fogok a jövőben is szolid kiszolgálás és méltányos árak mellett vevőim teljes megelégedését kiérdemeint.

Részemre a társas üzletben alkalmazásban volt embereim nem vehetnek fel rendeléseket, hanem az újonnan alkalmazott és igazolvánnyal ellátott ügynökeim. Azonkívül felveszek rendeléseket a régi 127 és 918. sz. telefonokon, melyek továbbra is birtokomban maradtak. 3496-1

Cluj, 1922. március 6-án.

Tisztelettel:
Janowitz Vilmos.

szerkesztőség hivatal és ny...
Cluj-Kolozsvár, St...
Pop. — Brassai

Az Uj Kelet te...
Szerkesztőség...
Kiadóhivatal...
Nyomda...
Héber osztály...
Zs. N. Sz.

A kéziratok kizár...
szerkesztőségnek...
dők. — Kéziratok...
adunk vissza és n...
hetünk meg...

V. évfolyan

A kirá...
A munka...
meg, de a mu...
történt. Maga...
meg a jövő fe...
nem terhelte...
koronát, de ha...
pant sulyu el...
nak ki belőle...
ség, amely a...
leit sulyosabb...
királyi felelőtl...
löltségben...
lom és anyni...
ság, hogy mi...
akarhatja. Té...
tal a korona...
ritkán az al...
hanem inkább...
és ezekről tud...
kotmányosság...
kormány me...
koronáé. A k...
mány felelős...
viselésért azt...
tosította az al...
helyette olyk...
Nagy dolog e...
mány áll az...
elvezette, m...
megszerezni a...
ronát nem fer...
ság és ha uta...
ladni kell, az...
gel illuminálj...
főfigyelnek...
akarnak, vag...
mánnal egy...
Az ellenz...
az ut mellett...
és még nem...
menti munka...
beszédet kivü...
ségelelül, h...
egészen valós...
való magatart...
gyakorlati po...
vetni a király...
Közgazga...
egyházi, iskol...
alkotására kö...
a trónbeszéd...
problémák me...
ennek a teng...
amelyet a tr...
hatatlanul bi...
gelyt pedig s...
ágyazta bele...
az új parlan...
hogy a meg...
nak új alkot...
demokratikus...
A trónbes...
vitakozni. D...
után a trónb...
megnyilatkoz...
ram. Ha abb...
tényekkel ell...
kormányt éve...
valósítandó f...
mentet azon...
a trónbeszéd...
fontos és au...
elodázására g...
is igaz: ezt...
kiható munk...
nyozó nemze...
utolsó konze...
hogy a trónb...
nyozónak m...
A kormány...
tévedése. A...
a valóságos...
zen forrhat...
Alkotmányoz...
törvényhozás...
nemzet mind...
felfogását és...
parlamentben...
lált képvisel...